

آزمون ۹ از ۱۴

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دوازدهم - مرحله هفتم (۱۴۰۲/۱۲/۰۴)

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون های آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون ها ، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاه های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

@sanjeshserv

کانال های ارتباطی:

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۱ درست است.

برای بررسی تعداد موتورسوارانی که کلاه ایمنی ندارند، بهتر است از روش مشاهده و ثبت وقایع استفاده کنیم.

۲. گزینه ۲ درست است.

اگر تمام داده‌های دسته اول را در عدد ۱۰ ضرب کنیم سپس با عدد ۳ جمع کنیم، داده‌های دسته دوم به دست می‌آید. پس میانگین داده‌های دسته دوم ۱۰ برابر میانگین داده‌های دسته اول به اضافه ۳ می‌باشد، داریم:

$$\bar{X}_2 = 10\bar{X}_1 + 3 \Rightarrow \bar{X}_2 = 10 \times 15 + 3 = 153$$

۳. گزینه ۲ درست است.

مد، داده با بیشترین فراوانی است؛ پس داده ۱ + X را برابر ۷ قرار می‌دهیم:

$$X + 1 = 7 \Rightarrow X = 6 \Rightarrow \text{داده‌ها } 3, 7, 8, 12, 5$$

$$\Rightarrow \bar{X} = \frac{X_1 + X_2 + X_3 + X_4 + X_5}{5} = \frac{3 + 7 + 8 + 12 + 5}{5} = \frac{35}{5} = 7$$

۴. گزینه ۲ درست است.

می‌دانیم انحراف معیار و واریانس چند داده در صورتی که صفر است که داده‌ها با هم برابر باشند. بنابراین داریم:

$$X + 4 = 2X - 6 \Rightarrow X = 10$$

پس تمام این ۱۲ داده برابر ۱۴ هستند (۱۴ = ۲ × ۱۰ - ۶ یا ۱۴ = ۱۰ + ۴) بنابراین:

$$\bar{X} = \frac{14 + 14 + \dots + 14}{12} = 14$$

(۱ + y^۲ در این مسأله و حل آن نقش ندارد).

۵. گزینه ۴ درست است.

$$\frac{(1 + 2X) + 2X + X}{3} = 12 \Rightarrow \frac{5X + 1}{3} = 12 \Rightarrow 5X + 1 = 36 \Rightarrow 5X = 35 \Rightarrow X = 7$$

داده‌ها: ۷, ۱۴, ۱۵

$$\sigma^2 = \frac{(X_1 - \bar{X})^2 + (X_2 - \bar{X})^2 + (X_3 - \bar{X})^2}{3} = \frac{(7 - 12)^2 + (14 - 12)^2 + (15 - 12)^2}{3}$$

$$= \frac{25 + 4 + 9}{3} = \frac{38}{3}$$

۶. گزینه ۳ درست است.

شاخص توده بدنی یا همان BMI عبارت است از $\frac{\text{وزن (کیلوگرم)}}{\text{مربع قد (متر مربع)}}$ بنابراین:

$$25 = \frac{81}{X^2} \Rightarrow X^2 = \frac{81}{25} \Rightarrow X = \frac{9}{5} = 1.8 \text{ متر}$$

$$1.8 \times 100 = 180 \text{ سانتی‌متر}$$

۷. گزینه ۳ درست است.

a نفر شاغل و b نفر بیکار فرض می‌کنیم:

$$\Rightarrow a + b = 1500$$

$$b - n = 0.8b \Rightarrow n = 0.2b$$

$$\frac{b - n}{1500} \times 100 = \frac{b}{1500} \times 100 - 5 \Rightarrow \frac{0.8b}{15} = \frac{b}{15} - 5 \Rightarrow 0.2b = 75 \Rightarrow b = 375$$

تعداد بیکاران

$$\text{درصد } 20 = \frac{300}{1500} \times 100 \rightarrow \text{نرخ بیکاری} \rightarrow 300 = \text{تعداد بیکار جدید} \Rightarrow 75 = 375 \times \frac{1}{5} = n \text{ تعداد شغل ایجاد شده}$$

۸. گزینه ۴ درست است.

$$[4 \times (\text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله} + \text{درصد کلمات دشوار})] = \text{شاخص پایه آموزش} \\ \Rightarrow [(20 + 15) \times \frac{1}{4}] = [14] = 14$$

([] علامت جزء صحیح است.)

۹. گزینه ۱ درست است.

$$a_2 = 3a_1 - 2 = 3 \times 4 - 2 = 10$$

$$a_3 = 3a_2 - 2 = 3 \times 10 - 2 = 28$$

$$a_4 = 3a_3 - 2 = 3 \times 28 - 2 = 82$$

۱۰. گزینه ۱ درست است.

$$\xrightarrow{n \text{ زوج}} a_n = n^2 \xrightarrow{n=4} a_4 = 4^2 = 16$$

$$\xrightarrow{n \text{ فرد}} a_n = 2n - 3 \xrightarrow{n=5} a_5 = 2 \times 5 - 3 = 7 \Rightarrow a_4 - a_5 = 16 - 7 = 9$$

۱۱. گزینه ۳ درست است.

$$d = 7 - 5 = 2$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$a_{12} = a_1 + 11d = 5 + 11 \times 2 = 27$$

$$a_{24} = a_1 + 23d = 5 + 23 \times 2 = 51 \Rightarrow \text{میانگین } \frac{27 + 51}{2} = 39$$

۱۲. گزینه ۲ درست است.

$$a_2 + a_5 + a_{13} = 75, \quad a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$\Rightarrow (a_1 + 2d) + (a_1 + 4d) + (a_1 + 12d) = 75$$

$$\Rightarrow 3a_1 + 18d = 75 \xrightarrow{\div 3} a_1 + 6d = 25 \xrightarrow{\times 2} 2a_1 + 12d = 50$$

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d] \Rightarrow S_{13} = \frac{13}{2} [2a_1 + 12d] = \frac{13}{2} \times 50 = 13 \times 25 = 325$$

۱۳. گزینه ۴ درست است.

$$a_n = (3n + 3)^2 - 9n^2 = (9n^2 + 18n + 9) - 9n^2 = 18n + 9$$

جمله عمومی دنباله حسابی یک تابع خطی است که شیب آن اختلاف مشترک است پس؛ $d = 18$

$$n = 1 \rightarrow a_1 = 18(1) + 9 = 27$$

از طرفی داریم:

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d]$$

$$\xrightarrow{n=5} \Rightarrow s_5 = \frac{5}{2} [2 \times 27 + (5-1) \times 18] = \frac{5}{2} [54 + 72] = 315$$

۱۴. گزینه ۳ درست است.

$$-6, -3, 0, \dots \Rightarrow \begin{cases} a_1 = -6 \\ d = -3 - (-6) = 3 \end{cases} \Rightarrow a_n = a_1 + (n-1)d = -6 + (n-1) \times 3 = 3n - 9$$

$$a_3 = 3 \times 3 - 9 = 0$$

اکنون مجموع جملات را برابر جمله سوم قرار می‌دهیم:

مجموع جملات دنباله حسابی برابر است با:

$$S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d] = \frac{n}{2}[2 \times (-6) + (n-1) \times 3] = \frac{n}{2}[-12 + 3n - 3] = \frac{n}{2}[3n - 15]$$

$$S_n = a_3 \Rightarrow \frac{n}{2}[3n - 15] = 0 \Rightarrow \begin{cases} \frac{n}{2} = 0 \Rightarrow n = 0 \text{ غ ق} \\ 3n - 15 = 0 \Rightarrow 3n = 15 \Rightarrow n = 5 \text{ ق} \end{cases}$$

۱۵. گزینه ۱ درست است.

جمله عمومی دنباله حسابی $a_n = a_1 + (n-1)d$ است. پس داریم:

$$\left. \begin{aligned} a_{12} &= a_1 + (12-1)d = a_1 + 11d \\ a_{10} &= a_1 + (10-1)d = a_1 + 9d \end{aligned} \right\} \Rightarrow a_{12} - a_{10} = 10 \Rightarrow (a_1 + 11d) - (a_1 + 9d) = 10$$

$$\Rightarrow 2d = 10 \Rightarrow d = 5$$

با جایگذاری $d = 5$ در معادله زیر داریم:

$$a_{12} + a_{10} = (a_1 + 11d) + (a_1 + 9d) = 2a_1 + 20d = 42$$

$$d=5$$

$$\Rightarrow 2a_1 + 20 \times 5 = 42 \Rightarrow 2a_1 = 42 - 100 = -58 \Rightarrow a_1 = -29$$

جمله عمومی برابر است با:

$$a_1 = -29$$

$$\Rightarrow a_n = -29 + (n-1)5 \Rightarrow a_n = -29 + 5n - 5 \Rightarrow a_n = 5n - 34$$

$$d=5$$

$$n=27$$

$$\Rightarrow a_{27} = 5 \times 27 - 34 = 101 \quad \text{جمله بیست و هفتم}$$

اقتصاد

۱۶. گزینه ۴ درست است.

الف) بی‌ثباتی و ناامنی در فضای کسب و کار، یکی از عوامل اصلی ایجاد بیکاری و بروز فقر است. عواملی که موجب این بی‌ثباتی می‌شوند، عبارتند از: ۱- قانون‌گذاری‌های متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر که گزینه (۲) نمونه‌ای از آن است. ۲- اختلال در بازارهای انرژی جهان ۳- بحران‌های محیط زیستی یا بهداشتی مانند کرونا ۴- بی‌ثباتی در سطح قیمت‌ها و یا تورم که در کشور ایران، بیشترین اثر منفی را در فضای کسب و کارها دارد. (گزینه ۴) (صفحه ۹۰)

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) مربوط به عامل سختی بازپرداخت وام‌های بانکی توسط تولیدکنندگان است؛ که خود مستقلاً یکی از عوامل ایجاد بیکاری محسوب می‌شود.

(۲) این عبارت نیز مربوط به نبود فضای مناسب کسب و کار می‌باشد که این عامل نیز موجب بیکاری و فقر می‌شود.

ب) در دوره پایانی حکومت صفویه، تغییر و تحول در کشورهای اروپایی، به دو دلیل سرعت گرفت. اول به این دلیل که این کشورها با تجهیز ناوگان حمل و نقل خود توانسته بودند به رقابت شدید تجاری و نظامی با یکدیگر و استعمار سایر کشورها بپردازند. دوم اینکه استعمار کشورها، زمینه چنگ انداختن بر دارایی‌های سایر ملت‌ها را فراهم کرد و منجر به ثروت‌اندوزی آن‌ها شد. (صفحه ۱۰۸)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست هستند؛ زیرا افزایش صادرات تولیدات این کشورها به سایر کشورها، معلول پیشرفت‌های چشمگیر آن‌ها بود.

پ) از میان ویژگی‌های کشورهای دارای «پیشرفت اقتصادی» هستند؛ سه ویژگی برگرفته از مشخصات اقتصادهای مقاوم‌سازی شده است، که عبارتند از: ۱- قدرت مقاومت در برابر شوک‌های اقتصادی که همان ویژگی آسیب‌ناپذیر بودن

اقتصادهای مقاومتری در برابر تکانهای داخلی و خارجی با اتکا به ظرفیت‌های داخلی و استفاده از فرصت‌های بیرونی، است. ۲- کشورهای پیشرفته از ثبات نسبی قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند که همان ویژگی ثبات اقتصادی در اقتصادهای مقاوم‌سازی شده است. ۳- کشورهای پیشرفته می‌توانند در شرایط بحرانی، نیازهای اولیه خود را تأمین کنند که همان ویژگی استقلال اقتصادی در اقتصادهای مقاومتری است. (صفحات ۱۱۱ و ۱۱۵ و ۱۱۸)

(فصل سوم، درس هشتم: دولت و مسئله بیکاری - درس دهم: مسیر تاریخی اقتصاد ایران - اقتصاد مقاومتری و استقلال اقتصادی - درس یازدهم: تکاپو برای پیشرفت)

۱۷. گزینه ۴ درست است.

نفر $۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۰,۰۰۰,۰۰۰$ = جمعیت در جستجوی کار (جمعیت بیکار) + جمعیت شاغل = جمعیت فعال
 $۶۷,۵۰۰,۰۰۰ - ۱۲,۵۰۰,۰۰۰ = ۵۵,۰۰۰,۰۰۰$ = جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت ۱۵ سال به بالا
 (پ) توجه کنید در جدول فقط جمعیت ۱۵ ساله‌ها را داده در حالی که ما جمعیت ۱۵ سال و بالاتر از ۱۵ سال را نیاز داریم تا بتوانیم جمعیت غیرفعال را محاسبه کنیم:

نفر $۵۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۵,۰۰۰,۰۰۰$ = جمعیت فعال - جمعیت ۱۵ سال به بالا = جمعیت غیرفعال

$$\text{الف)} \quad \text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت ۱۵ سال به بالای بیکار}}{\text{جمعیت ۱۵ سال به بالای فعال}} = \frac{۸,۰۰۰,۰۰۰}{۴۰,۰۰۰,۰۰۰} = \frac{۱}{۵} = ۲۰\%$$

(ب) زمانی که نیروی کار موجود با نیروی کار مورد نیاز بنگاه‌ها تطابق ندارد، مثلاً دلایلی نظیر تغییر ساختار اقتصادی به علت پیشرفت تکنولوژی، افرادی که کار خود را از دست می‌دهند یا قادر به پیدا کردن شغل نمی‌باشند، درگیر بیکاری ساختاری هستند. (درس ۸ - ص ۸۵) (فصل سوم، درس هشتم: رکود، بیکاری و فقر - اشتغال و بیکاری)

۱۸. گزینه ۳ درست است.

الف) با توجه به اطلاعات داده شده، خواهیم داشت:

$$۱۴ = ۷ \times ۲ = \text{سه‌م دهک هشتم} \longrightarrow \text{سه‌م دهک هشتم} \times \frac{۱}{۷} = \text{سه‌م دهک اول}$$

$$۱۸ = ۴ + ۱۴ = \text{سه‌م دهک دهم} \longrightarrow \text{سه‌م دهک هشتم} + ۴ = \text{سه‌م دهک دهم}$$

$$۳ = ۱۴ - ۱۱ = \text{سه‌م دهک دوم} \longrightarrow \text{سه‌م دهک دوم} + ۱۴ = \text{سه‌م دهک ششم}$$

با توجه به محاسبات فوق، گزینه (۴) حذف می‌شود؛ زیرا سه‌م دهک هشتم را برابر ۱۱ در نظر گرفته است.
 سه‌م دهک پنجم، باید بین دو مقدار ۸ و ۱۱ و سه‌م دهک هفتم بین دو مقدار ۱۱ و ۱۴ باشند (البته خود این دو مقدار را نیز می‌توانند اخذ کنند)؛ بنابراین پاسخ تمام گزینه‌های باقی‌مانده برای دهک پنجم می‌تواند درست باشد، ولی در مورد دهک هفتم، مقدار اعلام شده در گزینه (۲) به دلیل اینکه از ۱۱ کمتر می‌باشد، نادرست است و گزینه حذف می‌شود. (صفحه ۱۲۴)
 (ب)

$$۱۴,۴۰۰,۰۰۰ = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۸\% = \text{درآمد ملی} \times \text{سه‌م دهک دهم} = \text{سه‌م دهک دهم از درآمد ملی}$$

(پ) با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول در کشورهای مختلف، شاخصی به دست می‌آید که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد، به کار می‌رود. هرچه این شاخص بزرگ‌تر باشد، توزیع درآمد، نامناسب‌تر است.
 توزیع درآمد در کشور A برابر است با:

$$A = \frac{\text{دهک اول}}{\text{دهک دهم}} = \frac{۱۸}{۲} = ۹ = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد}$$

شاخص توزیع درآمد برای کشور B بزرگ‌تر از کشور A است؛ در نتیجه توزیع درآمد در این کشور نامناسب‌تر می‌باشد.
 (صفحه ۱۲۵) (فصل سوم، درس یازدهم: شاخص دهک‌ها - وضعیت توزیع درآمد)

۱۹. گزینه ۳ درست است.

الف) کشوری که تک‌محصولی است و یا اقتصادی وابسته به نفت دارد به دلیل ضعف ساختار اقتصادی و احتمال بالای تحریم و جنگ اقتصادی، مستعد بیکاری و ورود به شرایط رکود است.

ب) واردات بی‌رویه کالاها موجب ضعف اقتصاد داخلی شده و در نتیجه احتمال تعطیلی بسیاری از بنگاه‌ها وجود دارد، در نتیجه با بیکار شدن بخش عمده‌ای از منابع تولیدی و نیروی انسانی، نقطه تولید به زیر مرز امکانات جابه‌جا می‌شود. توجه کنید منحنی مرز امکانات فقط در صورتی به سمت چپ جابه‌جا می‌شود که بخشی از منابع و امکانات به هر دلیلی از بین رفته یا کاهش پیدا کرده باشد. اما در حالت رکود منابع تولید وجود دارند ولی بدون استفاده مانده‌اند.

پ) شاغل به کسی گفته می‌شود که در ازای کار پاره‌وقت یا تمام‌وقت کسب درآمد کند. تخصص و علاقه در شغل ملاک قرار نمی‌گیرد. (ص ۸۴ و ۸۵) (فصل سوم، درس هشتم: فراز و فرود شغل‌ها - منابع غیرفعال و منحنی مرز امکانات - اشتغال و بیکاری)

۲۰. گزینه ۳ درست است.

الف) با توجه به مفهوم اقتصاد مقاومتی که ناظر بر اقتصادی مردمی، پیشرفته و دانش‌بنیان است که با اتکا به ظرفیت‌ها و قابلیت‌های داخلی، نیازها و مشکلات اقتصادی کشور را مرتفع می‌کند و همچنین خودباوری و تلاش‌های مردم در جهت تولید نیازهای داخلی و عدم وابستگی در تولید محصولات راهبردی به سایر کشورها، می‌توان نتیجه گرفت که دو کشور B و C در راستای مقاوم‌سازی اقتصادی گام برمی‌دارند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

۱) کشور A منابع تولیدی خود را در جهت تولید نیازهای راهبردی و اساسی مانند حوزه کشاورزی و دامی، سرمایه‌گذاری نمی‌کند و در این زمینه یک واردکننده از سایر کشورها است و این برخلاف ویژگی‌های یک اقتصاد مقاوم‌سازی شده است. در گزینه (۴) کشور D حتی در اجرای الگوهای اقتصادی خود نیز وابسته است و گامی در جهت کاهش وابستگی برنداشته است. (صفحات ۱۱۱ و ۱۱۵)

ب) اجاره‌بها و حق بیمه سالانه، به دلیل اینکه در ابتدای سال و هنگام بستن قرارداد، تعیین می‌شود؛ تا پایان سال معمولاً ثابت است و سایر هزینه‌های ذکر شده متغیر هستند. البته هزینه تعمیر خودرو پیش‌بینی نشده و سایر هزینه‌ها قابل برنامه‌ریزی است. (صفحه ۱۳۳)

پ) در مرحله چهارم بودجه‌ریزی، چنانچه درآمدها کمتر از هزینه‌ها باشند؛ بعد از کاهش هزینه‌های غیرضروری، در نظر گرفتن فرصت‌ها و منابع کسب درآمد که فراموش شده‌اند؛ لحاظ می‌شوند. (صفحه ۱۳۷)

(فصل سوم، درس دهم: اقتصاد مقاومتی و استقلال اقتصادی - فصل چهارم، درس دوازدهم: ثبات درآمدها و هزینه‌ها - مراحل بودجه‌ریزی ماهیانه)

۲۱. گزینه ۱ درست است.

الف) مراحل بودجه‌ریزی به شرح زیر می‌باشد:

۱) درآمدهایی که از منابع مختلف به دست می‌آورید مشخص کنید.

۲) هزینه‌های متغیر و ثابت خود را فهرست کنید.

۳) مجموع درآمدها و هزینه‌های خود را مقایسه کنید.

۴) در صورت بیشتر بودن هزینه‌ها از درآمد، مخارج غیر ضروری را کاهش داد، یا فرصت‌های درآمدزایی فراموش شده را به یاد بیاورید.

ب) خمس و زکات دو واجب از واجبات مالی اسلام است. هر درآمدی که به دست می‌آوریم اگر بعد از یکسال از مجموع مخارج ما زیاد بیاید مشمول خمس می‌شود.

خمس در واقع همان مالیات اسلامی با نرخ ۲۰ درصد است.

سال مالی از همان روزی که اولین درآمدها را به دست آورده‌اید، تا سال بعد همان موقع محسوب می‌شود. پرداخت خمس موجب توزیع مجدد ثروت می‌شود و عدالت اقتصادی را در جامعه گسترش می‌دهد. همچنین کسانی که توان کار ندارند، از منابع خمس استفاده می‌کنند. (صفحات ۱۳۷ و ۱۳۸) (فصل چهارم، درس دوازدهم: مراحل بودجه‌ریزی - تعیین سال خمس)

۲۲. گزینه ۱ درست است.

الف) رشد اقتصادی منجر به حرکت منحنی مرز امکانات به سمت راست و قابل دسترس شدن نقاط بالای منحنی می‌شود؛ بنابراین کلیه عواملی که منجر به رشد اقتصادی می‌شوند؛ عامل انتقال منحنی PPF به سمت راست می‌باشند. این دسته از عوامل عبارتند از: افزایش ظرفیت‌های تولیدی به دلیل سرمایه‌گذاری‌های بیشتر و یا به کارگیری روش‌های بهتر و فناوری‌های مناسب‌تر - افزایش در منابع تولید که افزایش جمعیت در طول زمان، افزایش سرمایه‌های انسانی از طریق آموزش (گزاره مطرح

شده در گزینه ۳ مصداق همین مورد است) و یا افزایش سرمایه‌های فیزیکی و مالی، نمونه‌هایی از این دست هستند. بنابراین گزینه (۱) و بخشی از گزینه (۳) درست هستند. (صفحات ۱۱۸ و ۱۱۹)

بررسی گزینه‌های نادرست:

کاهش فاصله دهک اول و دهم، موجب توزیع مناسب‌تر درآمدها و در نتیجه افزایش پیشرفت اقتصادی می‌شود که پیامد جابه‌جایی مرز امکانات به سمت راست می‌باشد و نه دلیل جابه‌جایی آن. افزایش حجم نقدینگی چون در زمینه تولید، سرمایه‌گذاری نشده و از طریق خرید اوراق مشارکت دست مردم بوده و فقط منجر به خرید سرمایه‌های فیزیکی شده است، تنها بخشی از منابع را گسترش داده و نه همه آن‌ها را.

جابه‌جایی منحنی مرز امکانات به سمت چپ به دلیل کاهش عوامل تولیدی به دلایل مختلف نظیر جنگ، خشکسالی و تحریم و ... می‌باشد و با مفهوم رکود و بیکاری که سبب جابه‌جایی یک نقطه به زیرمنحنی مرز امکانات می‌شود، تفاوت دارد. (صفحات ۸۴ و ۸۵)

(ب) گزینه‌های درست:

(۱) (صفحه ۱۱۹)

(۴) (صفحه ۱۲۵)

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۲) نادرست است؛ زیرا پشتوانه پول‌های کاغذی قدرت اقتصادی کشور است و نه قدرت مالی صادرکننده. (صفحه ۹۷)

(۳) نادرست است؛ زیرا افرادی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند غیرفعال محسوب می‌شوند و نیز افرادی که شغل نیمه‌وقت دارند، شاغل محسوب می‌شوند (و نه بیکار) (صفحه ۸۶)

(فصل سوم، درس هشتم: فراز و فرود شغل‌ها - منابع غیرفعال و منحنی مرز امکانات تولید - چرا بیکاری را بیشتر از آنچه اعلام می‌شود، احساس می‌کنیم؟ - درس نهم: پول چیست؟ - درس یازدهم: رشد اقتصادی - بررسی رشد با الگوی مرز امکانات تولید - وضعیت توزیع درآمد)

۲۳. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) شرط شکل‌گیری تبادلات تهاتری، تمایل همزمان طرفین به مبادله بود.

(ب) مهم‌ترین عاملی که موجب شد پول کاغذی جایگزین پول‌های فلزی شود یا به عبارتی مهم‌ترین مشکل بر سر راه به‌کارگیری پول‌های فلزی، کمبود میزان طلا و نقره در جهان بود.

(ت) پول‌های اعتباری به پول‌هایی گفته می‌شود که فیزیک آن‌ها ارزش چندانی ندارد، بلکه به‌عنوان یک سند، اعتبار خریدی برابر عدد پول مورد نظر را به افراد می‌دهد و افراد بر مبنای اعتماد به پشتوانه پول آن را به کار می‌گیرند. بدیهی است پول فلزی به دلیل ارزش فیزیک پول در این گروه قرار نمی‌گیرد.

(ث) تبدیل پول کشورها به یکدیگر از طریق مقایسه سطح ارزش آن‌ها نسبت به هم صورت می‌گیرد که بیانگر نقش پول به‌عنوان ابزار سنجش ارزش معرفی می‌شود.

(ج) زمانی که با پس‌انداز خود قادر به خرید کالایی که برای آن برنامه‌ریزی کرده‌ایم نمی‌شویم، نقش پول به‌عنوان وسیله پس‌انداز حفظ ارزش مورد تردید قرار می‌گیرد. (صفحات ۹۴، ۹۵، ۹۷، ۹۸)

(فصل سوم، درس نهم، تورم و کاهش قدرت خرید پول - پول چیست؟ - وظایف پول)

۲۴. گزینه ۳ درست است.

(الف) تعریف فقر نسبی همیشه نسبت به وضعیتی که فرد در آن قرار دارد، صورت می‌گیرد؛ از این رو معیار فقر در زمان‌ها و نواحی مختلف، متفاوت است ولی فقر مطلق بر اساس معیاری مشخص و ثابت (خط فقر یا همان درآمد در سطح حداقل معیشت) سنجیده می‌شود و بر همین اساس فقیر کسی است که از تأمین نیازها و احتیاجات اولیه خود ناتوان است. (صفحه ۸۹)

(ب) افزایش درآمدهای نفتی در دوران پهلوی نتایج زیر را به همراه داشت:

۱- افزایش قدرت اقتصادی دولت که این امر موجب حضور گسترده دولت در اقتصاد و تبدیل او به کارفرمای بزرگی در این عرصه شد.

۲- اجرای طرح‌های عمرانی متعدد در کشور مانند احداث کارخانه‌های بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی (صفحه ۱۰۹)

(فصل سوم، درس هشتم: بیکاری و رکود چه پیامدهایی دارد؟ - درس دهم: مسیر تاریخی اقتصاد ایران)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

(الف)

چک پول‌ها + سپرده‌های دیداری (یا همان پول گریزی) + مسکوکات + اسکناس‌ها = حجم پول
 واحد پولی $9,938 = 4,118 + 2,300 + 1,900 + 1,620$

(ب)

واحد پولی $1,856 = 3,756 - 1,900$ = ارزش پولی سپرده‌های دیداری - ارزش پولی سپرده‌های دیداری و غیردیداری = شبه پول
 (الف)

واحد پولی $11,794 = 9,938 + 1,856$ = شبه پول + حجم پول = نقدینگی

(پ)

ارزش سپرده‌های بلند مدت - ارزش سپرده‌های دیداری - ارزش پولی سپرده‌های دیداری و غیردیداری = ارزش پولی سپرده‌های کوتاه مدت
 واحد پولی $1,006 = 3,756 - 1,900 - 850$

۲۶. گزینه ۴ درست است.

(الف) مقدار درآمد داخلی با تولید داخلی برابر است زیرا درآمد ناشی از تولیدات و محصولات داخلی به‌عنوان درآمد در اختیار عوامل و صاحبان تولید قرار می‌گیرد. در نتیجه می‌توانیم به کمک شاخص درآمد سرانه داده شده در پرسش، مقدار تولید داخلی را محاسبه کنیم:

$$\text{تومان } 820,000,000 = \text{درآمد داخلی} \rightarrow \frac{\text{درآمد داخلی}}{205,000} = 4000 \rightarrow \frac{\text{درآمد داخلی}}{\text{جمعیت}} = \text{درآمد سرانه}$$

تومان $820,000,000 = \text{تولید داخلی} = \text{درآمد داخلی}$

ارزش ماشین‌آلات + ارزش خدمات ارائه شده + ارزش پوشاک + ارزش مواد غذایی و محصولات نهایی کشاورزی = تولید داخلی

$$820,000,000 = 287,000,000 + \frac{2}{5} \times 287,000,000 + \text{ارزش خدمات ارائه شده} + 320,000,000$$

تومان $98,200,000 = \text{ارزش خدمات ارائه شده}$

(صفحه ۱۲۰)

(ب) قدرت خرید با تورم رابطه عکس دارد. بنابراین زمانی که قدرت خرید در جامعه ۳۰٪ کاهش یافته به معنای نرخ تورم ۳۰٪ در جامعه است. بنابراین خواهیم داشت:

$$\frac{\text{قیمت برنج سال } 1400 - \text{قیمت برنج سال } 1401}{\text{قیمت برنج سال } 1400} = \frac{156000 - X}{X} \rightarrow 0.3$$

تومان $120,000 = \text{قیمت برنج سال } 1400$

(صفحه ۱۰۱)

با توجه به توضیحات زیر تمام قسمت‌های پ در گزینه‌های مختلف در تولید داخلی محاسبه نمی‌شوند به جز قسمت پ گزینه (۲) (پ) گزاره مطرح شده در گزینه (۲) که به کالای نهایی مجاز که در فروشگاه‌های بزرگ به فروش می‌رسند، تنها موردی است که در محاسبه تولید کل داخلی لحاظ می‌شود. گزینه (۱) مربوط به کالاهای واسطه‌ای است که چون در محاسبه کالای نهایی منظور می‌شوند، به تنهایی مورد محاسبه قرار نمی‌گیرند. گزینه (۳) مربوط به کالاهای دست دوم می‌باشد که یکبار در محاسبات تولید کل وارد شده‌اند و دیگر منظور نمی‌شوند. گزینه (۴) مربوط به تولیدات داخلی کشور فرانسه است که در محاسبه تولید داخلی ایران منظور نمی‌شود. (صفحه ۱۲۱)

(فصل سوم، درس نهم: تورم - درس یازدهم: چگونه تولید (درآمد) ناخالص داخلی را اندازه‌گیری کنیم؟ - محاسبه تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد آن)

۲۷. گزینه ۲ درست است.

درس نهم: چگونه نرخ تورم را محاسبه کنیم (ص ۱۰۱)

درس دهم: مسیر تاریخی اقتصاد - استقلال اقتصادی (صفحات ۱۱۰ و ۱۱۱)

۲۸. گزینه ۳ درست است.

الف) مرحله چهارم در بودجه‌ریزی، زمانی محتمل است که در تنظیم مراحل قبلی، میزان هزینه‌ها از درآمد بیشتر شود و فرد بخواهد با کاهش هزینه‌های غیرضروری و یا لحاظ کردن فرصت‌ها و منابع کسب درآمد که فراموش شده‌اند؛ این شکاف را کمتر کند. (صفحه ۱۳۷)

ب) خمس به کل پول باقی‌مانده از درآمد سالانه تعلق می‌گیرد، بنابراین خواهیم داشت:

$$\text{تومان } ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ = \text{درآمد مازاد} \rightarrow ۳,۲۰۰,۰۰۰ = \text{درآمد مازاد} \times \frac{۱}{۵} \rightarrow \text{خمس} = \text{درآمد مازاد} \times \frac{۱}{۵}$$

مجموع هزینه‌های سالانه - درآمد سالانه = درآمد مازاد

تومان ۹۹,۰۰۰,۰۰۰ = مجموع هزینه‌های سالانه

تومان ۱۱۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۹,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ = درآمد سالانه

(صفحه ۱۳۸) (فصل چهارم، درس دوازدهم: مراحل بودجه‌بندی ماهیانه - تعیین سال خمسی در برنامه مخارج)

۲۹. گزینه ۱ درست است.

(درس ۱۱ - رشد اقتصادی، ص ۱۱۸)

(بررسی رشد با الگوی مرز امکانات تولید، ص ۱۱۹)

(مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند، ص ۱۲۱)

(شاخص توسعه انسانی، ص ۱۲۶)

۳۰. گزینه ۴ درست است.

الف) نادرست است؛ زیرا در بخش‌های اقتصادی قانون اساسی بر عدالت اقتصادی و نه برابری اقتصادی تأکید شده است. (صفحه ۱۱۰)

ب) نادرست است؛ زیرا با افزایش نرخ بیکاری آثار رکود در جامعه بیشتر احساس می‌شود و نه تورم. (صفحه ۸۸)

پ) نادرست است؛ زیرا اگر معیارهای رشد اقتصادی (یعنی رشد تولید ناخالص ملی) را با معیارهای اندازه‌گیری نابرابری درآمد و شاخص‌هایی مانند امید به زندگی، سواد و شاخص‌های مربوط به بهداشت ترکیب کنیم؛ تصویر کامل‌تری از پیشرفت یک کشور خواهیم داشت. (صفحه ۱۲۶)

ت) درست است. (صفحه ۱۲۶)

ج) درست است. (صفحه ۱۰۲)

(فصل سوم - درس هشتم: بیکاری و رکود چه پیامدهایی دارند؟ درس نهم: پیامدهای تورم - دهم: مسیر تاریخی اقتصاد ایران - درس یازدهم: شاخص توسعه انسانی)

علوم و فنون ادبی

۳۱. گزینه ۲ درست است.

بابا فغانی نماینده گروهی است که به شیوه حافظ و سعدی شعر می‌سرودند. (علوم و فنون ادبی ۲ - ص ۵۸)

۳۲. گزینه ۴ درست است.

- خداوندگار مضامین تازه شعری است: صائب تبریزی

- واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست: وحشی بافقی

- لقب او خَلّاق المعانی ثانی است: کلیم کاشانی

- ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است: محتشم کاشانی

(علوم و فنون ادبی ۲ - درس هفتم)

۳۳. گزینه ۴ درست است.

قالب غزل با توجه به نقش و سابقه کاربردش اجازه جولان بیشتر در این میدان را نمی‌داد. (علوم و فنون ادبی ۲ - ص ۵۹)

۳۴. گزینه ۱ درست است.

زمین سوخته (احمد محمود) - از آسمان سبز (سلمان هراتی) - زمستان ۶۲ (اسماعیل فصیح) - دید و بازدید (جلال آل احمد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) همسایه‌ها (احمد محمود) - صدای سبز (سیدعلی موسوی گرمارودی) - آینه‌های دردار (هوشنگ گلشیری) - سه تار (جلال آل احمد)

۳) مدار صفر درجه (احمد محمود) - از این ستاره تا آن ستاره (سلمان هراتی) - بره گمشده راعی (هوشنگ گلشیری) - زیارت (جلال آل احمد)

۴) زمین سوخته (احمد محمود) - خواب ارغوانی (سیدعلی موسوی گرمارودی) - دهکده پرمال (امین فقیری) - خسی در میقات (جلال آل احمد) (علوم و فنون ادبی ۳ - درس هفتم)

۳۵. گزینه ۳ درست است.

رخشنده اعتصامی، معروف به پروین، بانوی مشهور شعر فارسی است او در خانواده‌ای اهل شعر و ادب پا به عرصه هستی گذاشت. پدرش یوسف اعتصام‌الملک آشتیانی بود. پروین در قصیده به سبک **ناصر خسرو** و لطافت **سعدی** شعر می‌سراید. اوج سخن پروین در **قطعات** اوست. آنچه پروین را از دیگران متمایز می‌کند **شکل تصرف وی در مضامین و کیفیت ارائه آن‌هاست**. (علوم و فنون ادبی ۳ - ص ۷۰)

۳۶. گزینه ۴ درست است.

- با مجله‌هایی مثل نقش و نگار، کتاب ماه، کیهان و آرش همکاری داشت. (سیمین دانشور)
- نویسنده اولین رمان اجتماعی است. (مرتضی مشفق کاظمی)
- در حوزه ادبیات دفاع مقدس رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد. (علی مؤذنی)
- تدریس و فعالیت در نشریات تخصصی و مباحث ادبیات کودک و نوجوان از مهم‌ترین حوزه‌های فعالیت اوست. (محمد رضا سرشار یا رضا رهگذر) (علوم و فنون ادبی ۳ - درس هفتم)

۳۷. گزینه ۳ درست است.

«انعکاس خواست‌ها و علایق توده مردم» از درونمایه‌های ادبیات دوره بیداری است نه انقلاب اسلامی.
- درونمایه‌های ادبیات دوره انقلاب اسلامی:
- محکوم کردن استبداد و بی‌عدالتی؛
- ستایش آزادی و آزادی‌خواهان؛
- ترسیم افق‌های روشن و امیدبخش پیروزی برخلاف ادبیات ناامید و مأیوس قبل از انقلاب؛
- تکریم شهید و فرهنگ شهادت با تکیه بر اسطوره‌های ملی و تاریخی؛
- طرح اسوه‌های تاریخی به ویژه تاریخ اسلام مانند پیامبر اکرم (ص)، امام علی (ع) و امام حسین (ع) و چهره‌های مبارز همچون حضرت امام خمینی. (علوم و فنون ادبی ۳ - ص ۷۵)

۳۸. گزینه ۴ درست است.

در بیت سؤال و گزینه «۴» واژه «نفس» در معنی مجازی «سخن» به کار رفته است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در این بیت واژه نفس در معنی مجازی موجود زنده به کار رفته است.

۲) در این بیت نفس در معنی حقیقی (تنفس) به کار رفته است.

۳) در این گزینه معنی مجازی نفس لحظه است.

(علوم و فنون ادبی ۲ - درس ششم)

۳۹. گزینه ۳ درست است.

در این بیت هیچ واژه‌ای مجاز ندارد. دقت کنید که در کنکور سراسری استعاره که در کتاب درسی به عنوان مجاز به علاقه شباهت است، مجاز محسوب نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در ترکیب دست سلیمان، واژه «دست» مجاز از نوازش است که مجاز به علاقه آلیه است.

۲) واژگان «امروز و فردا» مجاز از حال و آینده هستند به علاقه جزئیه.

۴) واژه «آفتاب» مجاز از خورشید است به علاقه ملازمت. (علوم و فنون ادبی ۲ - درس ششم)

۴۰. گزینه ۲ درست است.

در این بیت واژه «قلب» ایهام دارد نه ایهام تناسب. این واژه هم در معنی دل و هم در معنی مرکز سپاه قابل پذیرش است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در این بیت «هزار» در معنی بلبل به کار نرفته است و با واژه عندلیب تناسب دارد. معنی مورد نظر عدد هزار است.
- (۳) در این بیت واژه «ساز» ایهام تناسب دارد معانی آن بگردان و آلت موسیقی است که با «تار» تناسب دارد و همچنین واژه «تار» نیز ایهام تناسب دارد که در معنی تاریک مدنظر است و در معنی آلت موسیقی با واژه ساز تناسب دارد.
- (۴) واژه «به» ایهام تناسب دارد معنی میوه «به» مد نظر نیست که با واژه «میوه» تناسب دارد. (علوم و فنون ادبی ۳ - درس هفتم)

۴۱. گزینه ۱ درست است.

واژه «طاق» در مصراع اول هم به معنی «تک» و هم «کمانی شکل» قابل پذیرش است ولی «طاق» در مصراع دوم در معنی «بی نظیر و یگانه» قابل پذیرش است و در معنی کمانی شکل با طاق مصراع اول تناسب دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) «کام» ایهام دارد. ۱- بخشی از دهان و مجازاً دهان ۲- آرزو
- (۳) «دست آخر» ایهام دارد. ۱- سرانجام ۲- دست پایانی بازی
- (۴) «پرده و قابل» ایهام دارند معانی پرده: اصطلاح موسیقی و پنهانی؛ معانی قابل: پذیرا و لایق و سزاوار (علوم و فنون ادبی ۳ - درس نهم)

۴۲. گزینه ۴ درست است.

در بیت‌های «الف و ث» هیچگونه اغراقی دیده نمی‌شود ممکن است با توجه به اینکه بیت «الف» از یک شعر حماسی برگزیده شده است تصور کنید که بیت اغراق دارد؛ ولی با دقت در معنی بیت متوجه می‌شویم اغراقی وجود ندارد. بررسی سایر بیت‌ها:

- (ب) اغراق در مصراع دوم در توصیف شیرینی خنده معشوق است که اگر بخندد دنیا را شکر می‌گیرد!
- (پ) اغراق در وصف دلبری معشوق
- (ت) اغراق در توصیف وقایع صحنه نبرد؛ ریختن خون فراوان و گذشتن این خون از کره زمین و رسیدن گرد میدان نبرد به ماه (علوم و فنون ادبی ۳ - درس نهم)

۴۳. گزینه ۳ درست است.

در این بیت ایهام وجود ندارد ولی واژه «طالع» ایهام تناسب دارد. معانی طالع: (طلوع‌کننده و درخشان) و (بخت و اقبال) است که معنی درخشان مد نظر نیست و با واژه «کوکب» تناسب دارد. ترکیب «جورکوکب» اضافه استعاره است و مصراع دوم نیز تشخیص است و استعاره محسوب می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) واژه «صد» مجاز از کثرت است. و با یک جرعه صد صوفی را مست کردن اغراق دارد.
- (۲) «سیه‌روی»: ایهام دارد. ۱- کنایه از شرمندگی ۲- تاریکی و سیاهی صبح نخست / سیه‌روی صبح تشخیص دارد.
- (۴) «خدنگ»: مجاز از تیر و «خدنگ غمزه» اضافه تشبیهی است. (ترکیبی)

۴۴. گزینه ۲ درست است.

در بیت الف و پ سه هجا و در بیت ج دو هجا از رکن پایانی حذف شده‌است. توجه داشته باش که در بیت پنجم رکن پایانی مصراع اول «فع لن» است که ابدال «فع لن» و معادل سه هجاست و از رکن پایانی این بیت یک هجا کم شده‌است.

بررسی وزن ابیات:

- (الف) مفتعلن مفتعلن مفتعلن فع (سه هجا)
- (ب) مفتعلن مفتعلن فاعلن (یک هجا)
- (پ) مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع (سه هجا)
- (ت) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (یک هجا)

(ث) فاعلاتن فاعلاتن فعلن (یک هجا)

(ج) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستف (دو هجا)

(علوم و فنون ۲ - ص ۶۵)

۴۵. گزینه ۴ درست است.

همه گزینه‌ها از ۳ پایه آوایی در هر مصراع ساخته شده‌اند ولی هر مصراع گزینه ۴ چهارپایه آوایی دارد.

بررسی وزن بیت‌ها:

(۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۲) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(۴) مفتعلن فع مفتعلن فع (علوم و فنون ۲ - ص ۶۵)

۴۶. گزینه ۳ درست است.

بیت «پ» وزن ناهمسان و بیت «ت» وزن همسان دولختی دارد. بیت‌های «الف» و «ب» وزن همسان تک‌پایه دارد. توجه داشته باشید که در بیت «ب» رکن اول «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» آمده‌است و این اختیار باعث شباهت وزن شعر به «ناهمسان» شده‌است.

بررسی وزن ابیات:

الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

ب) فاعلاتن فاعلاتن فعلن (در این وزن رکن اول نیز «فعلاتن» است که به اختیار وزنی «فاعلاتن» شده‌است.)

پ) فاعلاتن (فعلاتن) مفاعیلن فعلن

ت) تکرار «مفتعلن مفاعیلن» (علوم و فنون ۲ - ص ۶۵)

۴۷. گزینه ۲ درست است.

وزن بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است و هیچ ابدالی ندارد.

بررسی اختیارات وزنی سایر ابیات:

(۱) ابدال «مفاعیل» به «مفاعیل» یا «فعولن»

مصراع اول	دَر مَک تَب	حَا قَا یَق	پیش ادب	بِ عَشَق
نشانه‌های هجایی	U-- U -	U- U U	-U- U	U- U
وزن	مستفعلن	مفاعیل (فعولن)	مستفعلن	فَعْل
مصراع دوم	هَانِ اِی پِ سَر	بِ کُوشِ کِ	رَوِ زِی پِ دَر	شَوِی
نشانه‌های هجایی	-U-- U	UU-U	-U-- U	-U U
وزن	مستفعلن	مفاعیل	مستفعلن	فَعْل

توجه داشته‌باشید که در وزن «مستفعلن مفاعیل مستفعلن فَعْل = مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» در رکن دوم (مفاعیل) دو هجای کوتاه کنار هم قرار گرفته و امکان ابدال را ایجاد کرده‌است. گاهی با تبدیل این دو هجا به یک هجای بلند «مفاعیل» به «مفاعیل» معادل «فعولن» تبدیل می‌شود.

(۳) ابدال «مفتعلن» به «مفعولن»

مصراع اول	قُم رِی گُف	تَا هِ مَن	کَلِ لِی خَض	رَا بِ سُوخت
نشانه‌های هجایی	- U U	-U-	-UU-	U- U
مصراع دوم	حَا جِ بِ اِین	بَار کُو	وَر نَبِ سُو	زَم حِ جَاب
نشانه‌های هجایی	-UU-	-U-	-UU-	U- U
وزن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن

(۴) ابدال «فعلن» به «فع لن»

مصرع اول	زِ مَنْ چُ زان	رُخْ هُم چُن	قَد مَرِ نِ شان	پُر سید
نشانه‌های هجایی	-U-U	--UU	-U-U	UU
مصرع دوم	رِ سید دِ بر	فَدَ لَ کَم آ	هَ آ ز قَد مَر	بِ گُ دَشت
نشانه‌های هجایی	-U-U	--UU	-U-U	UU
وزن	مفاعِلن	فَعْلَاتِن	مفاعِلن	فَعْلن

(علوم وفنون ۳، صفحات ۸۵ و ۹۳)

۴۸. گزینه ۳ درست است.

وزن شعر دولختی و تکرار «مفتعلن فاعلن» است و در هیچ رکنی «مفتعلن» به «مفاعِلن» تبدیل نشده‌است و اختیار «قلب» ندارد. بررسی اختیار وزنی «قلب» در سایر گزینه‌ها:

(۱) قلب «مفتعلن» به «مفاعِلن» در رکن‌های یکم، پنجم و هفتم بیت:

شُد دَن بِ چَر	خِ بِ رین	می بِ تَ وا	نَد هَ می
-U-U	-U- -	-UU-	-U-
مفاعِلن	فاعِلن	مفتعلن	فاعِلن
زِ عِلِمِ ها	یِ غَ ریب	سُ خَن بِ را	نَد هَ می
-U-U	-U- -	-U-U	-U- -
مفاعِلن	فاعِلن	مفاعِلن	فاعِلن

(۲) قلب «مفتعلن» به «مفاعِلن» در رکن سوم بیت:

پیرِ خِ رَد	پیرِ شِ ت	چُ طِفْلِ زا	نو رَ دِ
-UU-	-U- -	-U-U	-U- -
مفتعلن	فاعِلن	مفاعِلن	فاعِلن
گا هِ عَدَّ صَب	با پَد لَنگ	پَد چِ بِ نی	رو رَ دِ
-UU-	-U- -	-UU-	-U- -
مفتعلن	فاعِلن	مفتعلن	فاعِلن

(۴) قلب «مفاعِلن» به «مفتعلن» در رکن آخر مصرع اول؛

با مَ نِ کو	رُ کَر و لی	وا ژِ بِ تص	ویرِ مَ کش
-UU-	-U-U	-UU-	-UU-
مفتعلن	مفاعِلن	مفتعلن	مفتعلن
مَن ظَ رِ ها	یِ ابِ رِ ها	با مَ نِ سا	بِ قَمِ بِ گو
-UU-	-U-U	-UU-	-U-U
مفتعلن	مفاعِلن	مفتعلن	مفاعِلن

(علوم و فنون ۳ - صفحات ۸۶ و ۹۲)

۴۹. گزینه ۴ درست است.

اختیار «بلند خوانده شدن مصوت کوتاه» در هجای دوازدهم بیت دیده می‌شود. توجه داشته باشید که تعداد هجای بیت براساس وزن آن، بدون اختیار و با وجود هجای کشیده، در هر مصراع، باید یازده هجا باشد با این حساب اختیار «بلند خوانده شدن مصوت کوتاه» باید در هجای چهاردهم بیت باشد. اما وجود ابدال در رکن دوم و وجود هجای کشیده در رکن اول موجب کم شدن دو هجا می‌شود و اختیار مذکور در هجای دوازدهم بیت قرار می‌گیرد.

بررسی اختیارات بیت:

خارکش پی	ری با ذل	ق دُرُشت
--U-	-- / UU مفعولن	UU-Ø
پُش-تِیِ خا	ر ه-می بُر	د ب-پُشت
-ØU-	--UU	UU-Ø
فاعلاتن	فعلاتن	فعَلن

(علوم و فنون ۳ - ترکیبی درس پنجم و هشتم)

۵۰. گزینه ۳ درست است.

وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و در رکن اول مصراع‌ها «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» نیامده است. توجه داشته باشید که اگر رکن دوم «فعلاتن» باشد، رکن اول نیز «فعلاتن» است و «فاعلاتن» بودن آن اختیار وزنی است. اما از این نکته غافل مباشید که رکن دوم مصراع اول (ی تْ ما را) در هجای اول خود اختیار «بلند تلفظ شدن مصوت کوتاه» دارد و راهنمای خوبی برای تشخیص اختیار در رکن اول نیست و باید از سایر پایه‌ها به‌ویژه رکن دوم مصراع دوم کمک بگیرید.

بررسی اختیار پیشنهادی در سایر ابیات:

۱) در وزن «فعلاتن مفاعِلن فعَلن» رکن اول می‌تواند به «فاعلاتن» تبدیل شود. توجه داشته باش که در این وزن که بحر خفیف نامیده می‌شود، اصل وزن با «فعلاتن» آغاز می‌شود. بیت زیر را برای یادگیری این نکته حفظ کنید.

«اصل بحر خفیف اگر خواهی / فعلاتن مفاعِلن فعَلن»

۲ و ۴) وزن ابیات این دو گزینه «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعَلن» است که در هر دو مصراع آن‌ها رکن اول به «فاعلاتن» تبدیل شده است. (علوم و فنون ۳ - ص ۸۴)

۵۱. گزینه ۲ درست است.

انواع اختیار وزنی: ۱- در رکن اول بیت «مفتعلن» به «مفعولن» ابدال شده ۲- در پایان مصراع‌ها از اختیار «بلند بودن هجای پایانی» استفاده شده (آموخته / کتاب)

انواع اختیارات زبانی: «کوتاه تلفظ شدن مصوت بلند» / ی / در هجای نهم (ابجدی) و حذف همزه در هجای دهم (آموخته - یاموخته)

بررسی سایر ابیات:

۱) در بیت سه اختیار وزنی دیده می‌شود. توجه داشته باشید که «ن» ساکن پس از مصوت بلند هجای کشیده نمی‌سازد و بیت در سه مورد (سربه‌مهر، نقاب و طناب) اختیار «بلند بودن هجای پایانی» دارد. در هجای چهارم بیت (نفس) اختیار «بلند خوانده شدن مصوت کوتاه» در کسرۀ اضافه دیده می‌شود.

۳) در بیت تنها یک بار از اختیار زبانی «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» استفاده شده است. (هجای نهم مصراع دوم؛ «شده».) در رکن اول و سوم «مفتعلن» به «مفعولن» تبدیل شده و «بلند بودن هجای پایانی» در پایان نیم‌مصراع‌ها و مصراع‌ها دیده می‌شود. (پای، جای، پرده‌دار، عتاب)

۴) در بیت از هر دو اختیار زبانی و وزنی چهار بار استفاده شده است. در پایان واژه‌های «چه، دردسر، بوی» کسرۀ اضافه بلند خوانده می‌شود و همزه «ار» در «دردسر ار» حذف می‌شود. در پایان نیم‌مصراع‌ها و مصراع‌ها اختیار بلند بودن هجای پایانی

(آورده‌ایم، بهار، روزگار، گلاب) دیده می‌شود. (علوم و فنون ۳ - ترکیبی درس پنجم و هشتم)

۵۲. گزینه ۲ درست است.

در مصراع دوم هجای نهم «می» کوتاه تلفظ کردن هجای بلند دیده می‌شود و تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند در این بیت وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واژه «آب» ایهام تناسب دارد. به معنی آبرو قابل پذیرش است ولی به معنی آب کاربرد ندارد که با خضر تناسب دارد. چون یادآور آب حیات است.

(۳) ابدال در هجای ماقبل آخر در مصراع اول دیده می‌شود و شاعر به جای رکن «فعلن» فع لن آورده است.

(۴) مفهوم بیت سؤال لزوم داشتن پیر و راهنما در مسیر سیر و سلوک است و بیت گزینه ۴ نیز بر همین موضوع تأکید دارد. (ترکیبی)

۵۳. گزینه ۲ درست است.

در همه ابیات به جز بیت گزینه ۲ به بی‌خوابی عاشق به خاطر خیال و غم و اندوه عشق اشاره شده است ولی در بیت ۲ خطاب به معشوق می‌گوید وقتی چشم مست تو از خواب برخاست شور و غوغایی در میان عاشقان به پا کرد. (علوم و فنون ادبی ۲ - ص ۵۳)

۵۴. گزینه ۳ درست است.

مفهوم عبارت سؤال این است که فرشتگان انسان را شایسته صحبت کردن در برابر خدا نمی‌دانند و به او سنگ می‌زنند. با توجه به اینکه سؤال بیتی که فاقد تقابل معنایی است را خواسته است پس ابیاتی که مفهوم تحسین و ستایش فرشتگان را در بر دارند حذف می‌شوند.

در بیت گزینه ۳ مفهوم تحسین فرشتگان دیده نمی‌شود و صرفاً به ویژگی خواب و خوراک نداشتن فرشتگان اشاره شده است. (علوم و فنون ادبی ۲ - ص ۵۴)

۵۵. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت سؤال این است که برای همراهی با دل غم‌دیده من آنچنان ناله کنید که ناله شما فلک را از هم بپاشد. در بیت گزینه ۲ هم به این مفهوم اشاره شده است که با آه و اشک خود آسمان را نابود می‌کنم. (علوم و فنون ادبی ۳ - ص ۸۷)

جامعه‌شناسی

۵۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- کشورهای کمتر توسعه‌یافته در برابر امپراطوری فرهنگی تازه تأسیس شده، آسیب‌پذیرترند؛ زیرا منابع و امکانات لازم برای حفظ استقلال فرهنگی خود را ندارند.

- ترویج علوم انسانی غربی، موجب می‌شود فرهنگ‌ها از علمی که مبتنی بر بنیان‌های معرفتی و دینی باشد، محروم شوند. خودباختگی فرهنگی سبب می‌شود، یک فرهنگ عناصر فرهنگ دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به گونه‌ای تقلیدی فرا گیرد. (جامعه‌شناسی ۲، درس ۸، ص ۷۰ و ۷۱)

۵۷. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول مربوط به مشکلات جوامع سوسیالیستی است. عبارت دوم مربوط به تأثیرات جهان غرب بر فرهنگ عمومی و نخبگان کشورهای غیرغربی است. (جامعه‌شناسی ۲، درس ۹، ص ۷۰ و ۷۱ و ۷۶ و ۸۰)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

- طبیعت یک نظم جهان شمول دارد؛ یعنی قوانین طبیعت در همه مکان‌ها و زمان‌ها یکسان هستند. از این رو نتایج مطالعه بر روی طبیعت در هر مکان و زمانی می‌تواند به تمامی مکان‌ها و زمان‌ها تعمیم داده شود. ← (الف). وقتی علوم اجتماعی برای مطالعه هر فرهنگ مجبور باشد که آن فرهنگ را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند. امکان مقایسه و داوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها از دست می‌رود. ← (ب).

- جامعه‌شناسی تبیینی با منحصر کردن علم به علوم تجربی، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند؛ از این رو با ارزش زدایی و معنا زدایی از قدرت، آن را به‌عنوان یک پدیده خنثی و فاقد معنا مطالعه می‌کند (پ).

- جامعه‌شناسی تفسیری نیز، اگرچه امورسیاسی را پدیده‌هایی معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌ها و نظام‌های سیاسی بسنده می‌کند و ملاک و معیاری برای ارزیابی علمی آن‌ها ارائه نمی‌دهد. به همین دلیل جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که رویکردهای تبیینی و تفسیری هر دو محافظه‌کارند و نه تنها هیچ راهکاری برای بهتر ساختن وضعیت موجود ندارند، بلکه انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود منفعل و مجبور می‌سازند. (ت)

(جامعه‌شناسی ۳، درس ۶، ص ۶۶ و ۶۷)

۵۹. گزینه ۴ درست است.

تا زمانی که یک جهان اجتماعی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

- جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر، تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم آورند.

- با تغییر جهان اجتماعی موجود و به دنبال آن برداشته شدن الزام‌هایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد و پیامدهای دیگری به دنبال می‌آورد.

(جامعه‌شناسی ۳، درس ۷، ص ۸۱ و ۸۲)

۶۰. گزینه ۳ درست است.

غلبه رویکرد تبیینی (نه تفسیری) در جامعه‌شناسی موجب شد که گزاره‌های انتقادی و تجویزی یادآوری درباره ارزش‌ها، خارج از علوم اجتماعی و غیر علمی قلمداد شوند. (جامعه‌شناسی ۳، درس ۷، ص ۶۸ و ۷۵ و ۷۶ و ۷۹)

۶۱. گزینه ۱ درست است.

انسان همواره سه‌گانه قدرت، ثروت و دانش را ارزش‌های واسطه‌ای و پیش‌نیاز دستیابی به سعادت و کمال حقیقی می‌داند (جامعه‌شناسی ۳، درس ۶، ص ۵۴).

- دولت‌های سکولار از حرکت‌های پروتستانی برای حذف قدرت کلیسا و ایجاد سیاست سکولار حمایت کردند. (جامعه‌شناسی ۲، درس ۷، ص ۵۹)

- برای مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی پیمان‌هایی مانند اتحادیه عرب شکل گرفته است. (جامعه‌شناسی ۲، درس ۸، ص ۶۹)

۶۲. گزینه ۲ درست است.

جامعه‌شناسان انتقادی برای دآوری و انتقاد، به معیارهای علمی نیاز دارند تا بر اساس آن وضعیت موجود را ارزیابی کنند، تصویری از وضعیت مطلوب ترسیم کنند و راه عبور از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را پیشنهاد دهند. (جامعه‌شناسی ۳، درس ۷، ص ۸۱).

حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت در عرصه جهانی سبب بروز چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی می‌شود (جامعه‌شناسی ۲، درس ۷، ص ۵۵)

طرفداران عدالت اجتماعی معتقدند رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی عادلانه نیست؛ زیرا در آن افراد توانمند و کوشا به اندازه استحقاقی که دارند از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند. (جامعه‌شناسی ۳، درس ۷، ص ۷۷)

۶۳. گزینه ۲ درست است.

- جامعه‌شناسان انتقادی همانند جامعه‌شناسان تفسیری بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند. (جامعه‌شناسی ۳، درس ۷، ص ۸۲)

تبیین یعنی کشف و بازخوانی واقعیت‌ها

تفسیر یعنی خلق و بازسازی ارزش‌ها. (جامعه‌شناسی ۳، درس ۷، ص ۸۰)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) در رویکرد تفسیری تنوع و تعدد فرهنگ‌ها و جوامع علوم اجتماعی درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی می‌کند.

ب) در قلمرو حقیقی ارزش‌ها مستقل از خواست و تمایل افرادند.

ت) یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد توجه جامعه‌شناسان تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی است در صورتی که منجر به نابرابری‌های اجتماعی شوند. (جامعه‌شناسی ۳، ص ۶۶ و ۶۷ و ۷۳)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

- رویکرد مارکس نسبت به عالم رویکردی سکولار بود.
- از مهم‌ترین عوامل وقوع دو جنگ جهانی رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.
- کشورهای غربی چالش درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند و به این ترتیب با ثروت به‌دست آمده از کشورهای پیرامونی، رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند و با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند
- وقوع دو جنگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم نشان داد نظر کنت خطاست.
(جامعه‌شناسی ۲، درس ۹ و ۱۰، ص ۸۱ و ۸۴ و ۸۵ و ۸۸ و ۸۹)

۶۶. گزینه ۴ درست است.

توضیح عبارات نادرست:
سازمان با قدرت اقتناعی خویشاوند است - قدرت وجه عینی و محسوس و جنبه الزام‌آور سیاست است. (گزینه ۳) در سازمان پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی را انسجام اجتماعی می‌گویند. (گزینه ۴) (درس ۶ - ص ۵۷ و ۶۱)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

- مالتوس جمعیت‌شناس انگلیسی معتقد بود کسانی که در فقر متولد می‌شوند حق حیات ندارند همچنین می‌گفت انسانی که در دنیای از قبل تملک شده به دنیا می‌آید اگر نتواند قدرت خود را از والدینش دریافت کند و اگر جامعه‌خواهان کار او نباشد، هیچ حقی برای دریافت کمترین غذا یا چون و چرا درباره مقام، موقعیت خود ندارد.
- ریکاردو اقتصاددان مخالف دخالت دولت در اقتصاد، حتی افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌داند و معتقد است اگر حکومت‌گران ما بگذارند سرمایه، پرسودترین راه خود را دنبال کند، کالاهای قیمت مناسب خود را داشته باشند استعداد و تلاش به پاداش طبیعی خود برسد بدهت و حماقت نیز مجازات طبیعی خود را ببینند، پیشرفت کشور را به بهترین وجه تأمین خواهند کرد.
حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی موجب آن شد که دولتمردان انگلیسی از جمله لرد جان راسل، از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند خودداری کنند و حتی جلوی صدور گندم و جو از ایرلند را نگرفت.
(ترکیبی جامعه‌شناسی ۲ درس ۹ ص ۷۶ و ۷۷ و ۷۸)

۶۸. گزینه ۲ درست است.

جنگ ویتنام جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم نام گرفت، این جنگ زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به تازگی خاموش شده بود در این جنگ نیروهای آمریکایی و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند.
در جنگ جهانی اول برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد، گنبد گنباکو مشهور به گنبد بمب اتم از محدود بناهای به جا مانده از بمباران اتمی شهر هیروشیما است.
نظریه جنگ تمدن‌ها که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیر غربی را توجیه می‌کرد. (جامعه‌شناسی ۲ درس ۱۰ ص ۸۴ و ۸۵ و ۸۶)

۶۹. گزینه ۴ درست است.

پ) رویکرد عدالت اجتماعی (رویکرد سوم)، نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق، نه اجرای عدالت را به‌دست نامرئی بازار می‌سپارد و نه دخالت همه جانبه دولت را می‌پذیرد. (جامعه‌شناسی ۳ - درس ۷، ص ۷۷)

۷۰. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارات نادرست:
دولت‌های مرکز برای حفظ وضع مرکز - پیرامون در عرصه‌های مهم، انحصار ایجاد می‌کنند.
لیبرالیسم قرن هجدهم و نوزدهم را لیبرالیسم اولیه می‌نامند.
(ترکیبی جامعه‌شناسی ۲ درس ۷ و ۸ و ۹ ص ۵۶ و ۷۱ و ۷۶ جامعه‌شناسی ۳ درس ۶ ص ۶۰)

عربی

۷۱. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) یاری می‌شوید (۲) استوار می‌گردد (۴) استوار سازید (یازدهم - ص ۳۸)

۷۲. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) ما / می‌بینیم (۳) به تو (۴) با / نشان داده می‌شود
(یازدهم - صفحات ۴۱، ۶۷ - دوازدهم - صفحات ۴۱، ۴۴، ۵۳)

۷۳. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) کسی که / خوشش می‌آید (۲) زندگیمان (۳) داشتند
(یازدهم - صفحات ۳۹ و ۴۸ - دوازدهم - صفحات ۵۱، ۵۶)

۷۴. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) پیشنهاد ... بود (۳) پیشنهاد می‌کنند (۴) درخت
(دوازدهم - صفحات ۴۲، ۵۰، ۵۴)

۷۵. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) سر: راز (۳) الخضر اوات: سبزیجات (۴) یُلْبَس: پوشیده می‌شود
(دوازدهم - صفحات ۵۰، ۵۱، ۵۶)

۷۶. گزینه ۳ درست است.

المعصية: گناه

۷۷. گزینه ۲ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

(۱) تفسد: خراب می‌شود (محیط زیست توسط کسانی که)

(۳) یُفسد: خراب می‌شود. العیش: زندگی (یازدهم - ص ۶۸ - دوازدهم - ص ۵۷) (یازدهم - صفحات ۵۱، ۶۶، ۶۸)

(۴) المحيط: اقیانوس

درک متن:

موفقیت به عنوان دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده یا رسیدن به آن‌ها به صورت عملی و تلاش برای انجام آن با استفاده از ابزارها و روش‌های ممکن شناخته می‌شود. افراد موفق در تلاش‌های خود برای رسیدن به اهدافشان صبورترین و منظم‌ترین افراد به شمار می‌روند. انرژی؛ دانش؛ مهارت؛ توانایی تصور در کار؛ تعهد فرد به مسیرش و توانایی مقابله با شکست از مهم‌ترین دلایل موفقیت است. تعیین اهداف و مصمم بودن برای دستیابی به آن‌ها و انجامشان منبع مهمی از منابع انرژی ذهنی و معنوی است. ممکن است در مسیر موفقیت اشتباهی رخ دهد که فرد را به سمت شکست و عدم موفقیت سوق دهد پس باید بداند که اشتباه کلید رسیدن به تصمیمش و اصرار بر پیگیری آن است. (یازدهم - ص ۴۱ - دوازدهم - ص ۴۶)

۷۸. گزینه ۳ درست است.

عبارتی که به توان و انرژی فرد برای رسیدن به موفقیت است: اجرای تصمیمانی است که فرد از طریق اهداف مشخص شده می‌گیرد. (مطابق با متن: تحقيق الأهداف ... مصدر مهم من مصادر الطاقة ...)

رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) اعتقاد خالصانه برای رسیدن به اهدافش به گونه‌ای که موفقیت اجتناب‌ناپذیر و غیرقابل برگشت باشد. (به تعهد و التزام ربط دارد)
- (۲) تلاش برای تطبیق رویاها با حقیقت و انتقال تخیل از دنیای توهّم به دنیای واقعی. (به تخیل اشاره دارد)
- (۴) شناسایی جهات مختلف برای انجام وظایف و حرکت به سمت هر اقدامی که موفقیت را تسهیل کند. (شناسایی راه‌های متفاوت به معرفه ربط دارد).

۷۹. گزینه ۴ درست است.

اشتباه کلید موفقیت است. عبارتی که در مفهوم به این موضوع اشاره دارد همین گزینه است. هنگامی که از ابتدا شروع می‌کنی نقطه شروع برایت صفر نیست بلکه از یک تجربه بزرگ است. رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) ممکن است هر فرد از نو شروع بکند و یک پایان جدید بسازد. (با یک پایان یک دیگر شروع می‌شود).
- (۲) گر هیچ نشانه نیست اندر این وادی؛ بسیار امیدهاست در نومی‌دی. (در ناامیدی بسی امید است).
- (۳) شاید در ابتدا کارها سخت باشد ولی بعد آسان می‌شود و سختی می‌گذرد. (اشاره‌ای به اشتباه کردن ندارد و به آسانی و سختی کار اشاره می‌کند).

۸۰. گزینه ۱ درست است.

کلمه مصدر، خبر است.

۸۱. گزینه ۳ درست است.

يُنْزَعُجُ به شکل يَنْزَعُجُ درست است (یازدهم - ص ۵۸ - دوازدهم - صفحات ۳۸ و ۳۹)

۸۲. گزینه ۴ درست است.

(ال) زمانی معنای این یا آن می‌دهد که همان اسم دارای (ال) به شکل نکره آمده باشد (مطابق با قاعده اسم معرفه و نکره) چراغی قدیمی داشتیم که مادر آن چراغ را در کمد گذاشته بود. (یازدهم - ص ۵۱) رد سایر گزینه‌ها:

(۱) در این گزینه اسمی که نکره باشد و در ادامه به شکل معرفه بیاید وجود ندارد.

(۲) القرية تکرار قرية نیست.

(۳) الأوراق جمع کلمه ورق است و ربطی به ترجمه معرفه در ادامه نکره ندارد.

۸۳. گزینه ۱ درست است.

فعلی که معادل مستقبل باشد به دو شکل می‌آید (لن + فعل مضارع / س و سوف + فعل مضارع) اگر درخت سیب بکاری بعد از ۳ سال میوه خواهد داد.

رد سایر گزینه‌ها:

- (۲) اگر درباره منابع طبیعی کشورمان از آن‌ها بپرسید می‌گویند ما از آن‌ها بی‌اطلاع هستیم.
- (۳) اگر با دیگران سخن بگویید و سخت را باور نکنند پس بدان که تو نزد آن‌ها مورد قبول نمی‌باشی.
- (۴) اگر مردی را دیدی که تلاش می‌کند خودش را اصلاح کند و فقط کمی بر آن توانایی دارد پس او را گرامی بدار و تشویقش کن. (دوازدهم - صفحات ۳۶، ۳۷، ۵۳)

۸۴. گزینه ۴ درست است.

در عبارت‌های دارای (.... آلاً) هرگاه مستثنی‌منه ذکر نشده باشد، آن عبارت دارای تأکید است مانند گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ اما اگر مستثنی‌منه ذکر شده باشد، آن عبارت دارای تأکید نمی‌باشد مگر اینکه به دلایل دیگری مثل وجود «إنّ» در آن عبارت دارای تأکید باشد. لذا پاسخ ۴ درست است. (دوازدهم - ص ۴۵)

۸۵. گزینه ۴ درست است.

تَقَدَّرَ فعل متعدی است و در اینجا مجهول شده است. (فعل لازم نمی‌تواند مجهول شود).

رد سایر گزینه‌ها:

(۱) تسقط (می‌افتد): لازم است.

(۲) لا یبکی (گریه نمی‌کند): لازم است.

(۳) یمثلئ (پر می‌شود): لازم است. (یازدهم - ص ۴۲)

تاریخ

۸۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

امام محمد باقر (ع) و امام جعفر صادق (ع) توانستند با بهره‌گیری از شرایطی که پدید آمد، نهضت علمی وسیعی را سامان دهند. ایشان شاگردان زیادی را در معارف دینی، تربیت و حقیقت مذهب تشیع را تبیین کردند. (ت) نهضت علمی این دو امام چنان گسترده و غنی بود که پیشوایان فکری و پیروان مذاهب غیرشیعی و حتی گاهی پیروان ادیان دیگر را نیز تحت تأثیر قرار می‌داد. (ب)

امام سجاد (ع) نقش تعیین‌کننده‌ای در عرضه تعالیم اسلامی در مدینه داشت. (الف) (تاریخ یازدهم - درس ۶، ص ۶۲) از زمان امام صادق (ع)، حرکتی در جامعه اسلامی با عنوان جریان وکالت آغاز شد و در دوران امامان بعدی به اوج خود رسید. (پ) (تاریخ یازدهم - درس ۷، ص ۷۴)

۸۷. گزینه ۲ درست است.

با توجه به دوران زندگی این مورخ فرضی (از سال ۴۲۰ تا ۴۷۰ ق) او وقایع زیر را شاهد بوده است.

- شکست سلطان مسعود غزنوی از سلجوقیان در نبرد سرنوشت‌ساز دندانقان (۴۳۱ ق).

- در پی نبرد ملازگرد، گسترش قلمرو سلجوقیان از رود سیحون تا دریای مدیترانه (۴۶۳ ق)

- اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی خلافت فاطمیان در زمان مستنصر بود. (حک ۴۲۷ - ۴۸۷ ق) بررسی عبارت‌های نادرست:

(۱) امپراتور روم شرقی به دست آلب ارسلان اسیر شد، سلطه سبکتگین و شکست عمرولیث بیش از دوران زندگی مورخ بوده است.

(۳) رازی از سال ۲۵۱ تا ۳۱۳ ق می‌زیسته و مرگ خواجه نظام‌الملک مربوط به بعد از دوران زندگی مورخ بوده است.

(۴) پیروزی تکش خوارزمشاه در سال ۵۹ ق به قدرت گرفتن اتابکان و اعدام یکی از سادات حسینی توسط سلطان محمد به‌عنوان خلیفه مربوط به بعد از دوران زندگی مورخ بوده است. (تاریخ ۲ - درس ۷، ۹، ۱۰، صفحات ۷۴، ۹۸، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳ و ۱۰۵)

۸۸. گزینه ۳ درست است.

کسانی چون خواجه نصیرالدین توسی، شمس‌الدین محمد جوینی و برادرش عطاملک جوینی کوشیدند تا مغول‌ها را با فرهنگ ایرانی و آداب کشورداری آشنا کنند و زمینه مسلمان شدن این قوم غالب را فراهم آورند. (تاریخ یازدهم - درس ۱۱، ص ۱۱۵) خواجه نظام‌الملک در تلاش بود که با تقویت حکومت مرکزی از طریق تقویت و توسعه نظام اداری مدنظر خود که مبتنی بر میراث اداری کهن ایرانی بود، ضمن ایجاد ثبات و استمرار، با نیروی سرکش امیران و نظامیان سلجوقی که به سنت‌های قبیله‌ای خود همچنان وفادار بودند، مقابل کند. این چالش مداوم، منجر به تقابل دو نیروی مخالف شد که در تاریخ ایران به تقابل اهل قلم و اهل شمشیر معروف است. (تاریخ یازدهم - درس ۱۰، صفحات ۱۰۵ و ۱۰۶)

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) مربوط به عطاملک جوینی و گزینه ۲ مربوط به خواجه نظام‌الملک است.

(۴) اصلاحات گسترده مربوط به خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی است.

(تاریخ یازدهم - درس ۱۰، ۱۱، صفحات ۱۰۵، ۱۱۵ و ۱۱۶)

۸۹. گزینه ۱ درست است.

ترتیب زمانی درست وقوع رویدادها:

(پ) به بغداد رفتن رئیس مدرسه جندی‌شاپور و پزشک پرآوازه ایرانی و جرجیس‌بن جبرائیل (۱۵۲ ق) (ص ۹۸)

(ب) پایه‌گذاری فلسفه مشایی که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود توسط فارابی. (۲۵۷ تا ۳۳۸ ق) (ص ۹۷)

(الف) تألیف یک دوره فلسفه به نام دانشنامه‌ی علایی به زبان فارسی که سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به‌عنوان زبان علم داشت، توسط ابن‌سینا (۳۷۰ تا ۴۲۸ ق) (ص ۹۷)

ت) تأسیس مدارس نظامیه به همت خواجه نظام‌الملک توسی که اختصاص به تدریس فقه شافعی و دانش‌های وابسته به آن داشت. (سده ۵ ق)

(تاریخ یازدهم - درس ۹، صفحات ۹۷ و ۹۸ و ۱۱۱)

۹۰. گزینه ۴ درست است.

ایرانیان به خصوص مسلمانان ایرانی که موالی خوانده می‌شدند، در برابر رفتار تحقیرآمیز و قوم‌گرایانه بنی‌امیه، در دو بعد سیاسی - نظامی و اجتماعی - فرهنگی عکس‌العمل نشان دادند.

سایر موارد درباره عباسیان درست است. (تاریخ یازدهم - درس ۶ و ۸، صفحات ۸۵، ۸۶)

۹۱. گزینه ۳ درست است

گزینه درست: با توجه به منفی بودن فعل سؤال، گزینه ۳ درست است. چرا که سرکوبی شورش خزعل و بعضی شورش‌های پراکنده دیگر با توجه به امنیتی که رضاخان به وجود آورده بود، موجب افزایش محبوبیت او شده بود، (تاریخ ۳ - درس ۷، ص ۹۴) جزء دلایل انگلستان برای تغییر سلطنت ایران نیست.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های ۱، ۲ و ۴، جزء دلایل انگلستان برای تغییر سلطنت ایران هستند.

۱) بی‌نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹ این نکته را به انگلیسی‌ها یادآور شد که آگاهی مردم به‌خصوص بعد از اجرای مشروطه بالا رفته و نمی‌تواند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کند. در نتیجه مأموران انگلستان در ایران تصمیم گرفتند تا شخص مورد اعتماد خود را به حکومت رسانند تا از طریق او بتوانند به‌صورت غیرمستقیم اهداف خود را در ایران پیاده کنند.

۲) انگلیسی‌ها از انتشار اندیشه‌های انقلابی کمونیست‌های روسیه در ایران و به خطر افتادن منافعشان بیم داشتند.

۴) هزینه‌هایی که انگلستان برای حضور نیروهایش در ایران و دیگر نقاط جهان متحمل می‌شد بسیار بالا بود و ترجیح می‌داد از نظامیان دست‌نشانده با هزینه کمتر استفاده کند. (تاریخ ۳ - درس ۷، ص ۹۲)

۹۲. گزینه ۱ درست است.

گزینه درست: رضاخان برای رسیدن به اهدافش، ابتدا پیشنهاد کرد به‌جای حکومت سلطنتی، نظام «جمهوری» در کشور برقرار شود اما کسانی نظیر آیت‌الله مدرس، با شناختی که از رضاخان داشتند، این کار را ابزاری برای رسیدن او به قدرت می‌دانستند و با آن به مخالفت پرداختند و مردم را به حرکت بر ضد این پیشنهاد تشویق کردند؛ همچنان که آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری نیز، سوء استفاده از نام آزادی و مشروطه را وسیله‌ای برای افزایش نفوذ غرب و غرب‌گرایان سکولار در اداره کشور می‌دانست.

(تاریخ ۳ - درس ۷، ص ۹۴)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های ۲ و ۴) در مورد مقایسه موضع آیت‌الله مدرس با نظرات آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری، نقل قولی از آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری نقل نشده است. (تاریخ ۳ - درس ۶، ص ۹۰ و درس ۷ - ص ۹۷)

۳) در موضوع راه‌آهن سراسری به موضع آیت‌الله مدرس اشاره نشده است. (تاریخ ۳ - درس ۷، ص ۹۶)

۹۳. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و اخراج شوروی موجب بی‌اعتباری این نهاد شد. (نادرست) (تاریخ ۳ - درس ۸، ص ۹۹)

ب) آلمان از جمله کشورهایی بود که در نخستین سال‌های پس از جنگ جهانی اول شرایط اقتصادی وخیمی داشت؛ زیرا علاوه بر خرابی‌های حاصل از جنگ، مستعمراتش را از دست داده و محکوم به پرداخت غرامت‌های سنگین شده بود. (تاریخ ۳ - درس ۸، ص ۱۰۰) (درست)

پ) یکی از برنامه‌های اقتصادی حکومت استالین در شوروی، طرح اشتراکی کردن مزارع کشاورزی بود که با اعمال قدرت صنعتی و خشونت بسیار ادامه یافت. (تاریخ ۳ - درس ۸، ص ۱۰۱) (نادرست)

ت) فاشیست‌ها یک گروه ملی‌گرای افراطی بودند که می‌خواستند دولت تک‌حزبی قدرتمند و متمرکزی در ایتالیا ایجاد کنند. پادشاه ایتالیا به تشویق صاحبان صنایع، زمین‌داران و نظامیان، که خواستار ایجاد دولتی مقتدر بودند، موسولینی را به نخست‌وزیری منصوب کرد. (نادرست) (تاریخ ۳ - درس ۸، ص ۱۰۱)

۹۴. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) ژاپن، صنعتی‌ترین کشور آسیا، پس از شکست در جنگ جهانی دوم به اشغال آمریکا درآمد. قانون اساسی جدید آن کشور، دموکراسی را تقویت و قدرت سیاسی را از اختیار امپراتور و فرماندهان نظامی خارج کرد و به نمایندگان منتخب ملت سپرد.
 - (۲) حکومت و حزب کمونیست چین با وجود داشتن رابطه دوستانه با حکومت و حزب کمونیست شوروی، همواره سیاستی مستقل را دنبال کرده است.
 - (۳) در هندوستان حزب کنگره ملی به رهبری مهاتما گاندی با کمک مبارزه متحدانه مسلمانان و هندوها، استقلال کامل این کشور را درخواست کرد و انگلستان فرسوده و زخم‌خورده از دو جنگ جهانی، به ناچار تسلیم شد.
 - (۴) جنبش‌های استقلال‌طلبانه در جنوب شرقی آسیا و قاره آفریقا عمدتاً به نحو مسالمت‌آمیزی به وقوع پیوستند و در کمتر از یک دهه بیش از ۳۰ کشور مستقل آسیایی و آفریقایی از مستعمره‌های اروپاییان سر برآوردند. (تاریخ ۳ - درس ۸، ص ۱۱۲)
- ۹۵. گزینه ۴ درست است.**

- گزینه درست: قرارداد الحاقی گس - گلشایان علاوه بر نادیده گرفتن حقوق مادی ایران حاکمیت ملی و استقلال کشور را به نوعی نقض می‌کرد و به تسلط بیگانگان بر منابع صنعت نفت مشروعیت می‌بخشید. (تاریخ ۳ - درس ۹، ص ۱۱۸)
- بررسی گزینه‌های نادرست:
- (۱) ویلیام ناکس دارسی تعهد کرد که ۲۰ هزار لیبره نقد، ۲۰ هزار لیبره به‌شکل سهام و تنها ۱۶ درصد سود خالص سالانه به دولت ایران پرداخت کند.
 - (۲) قرارداد نفتی سال ۱۹۳۳م / ۱۳۱۲ش، سهم ایران نسبت به قرارداد قبلی (قرارداد داری) اندکی افزایش یافت و محدوده جغرافیایی قرارداد به میدان‌های نفتی شناخته‌شده جنوب کشور محدود گردید.
 - (۳) پس از نهضت مشروطه، همواره میان دولت ایران و انگلیس اختلافات دامنه‌داری درباره نحوه عملکرد شرکت نفت ایران و انگلیس و پرداخت سهم ایران وجود داشت. (تاریخ ۳ - درس ۹، صفحات ۱۱۴ و ۱۱۶)

جغرافیا

۹۶. گزینه ۲ درست است.

- گزینه درست: با توجه منفی بودن فعل سؤال و توضیح گزینه‌های نادرست در پایین، گزینه ۲ (ترکیب بخش‌های بوم‌سازگان) جزء عوامل مؤثر بر نوع و ویژگی‌های زیست‌بوم‌ها نیست. بوم‌سازگان (اکوسیستم) یعنی مجموعه‌ای از موجودات زنده که با یکدیگر و با محیطی که در آن زندگی می‌کنند، در ارتباط و تعامل‌اند. گیاهان تنها موجودات زنده تولیدکننده در یک بوم‌سازگان است. زیست‌بوم از تعدادی بوم‌سازگان تشکیل شده است. زیست‌بوم نواحی وسیع جغرافیایی هستند که در آن‌ها انواع خاص و مشابهی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند و به همین سبب، یک ناحیه را به‌وجود می‌آورند.
- تشریح گزینه‌های نادرست:
- نوع هر زیست‌بوم و ویژگی‌های آن به عوامل مختلفی مانند موقعیت جغرافیایی (رد گزینه ۳) شرایط آب‌وهوایی (دما، تبخیر، بارش) (رد گزینه ۱) شکل ناهمواری‌ها و ارتفاع از سطح زمین (رد گزینه ۴) و جنس خاک‌ها بستگی دارد.
- (جغرافیا ۲ - درس ۵، ص ۵۴)

۹۷. گزینه ۴ درست است.

- تشریح گزینه درست: گیاهان موجودات زنده تولیدکننده‌ای هستند که با عمل نورساخت (فتوسنتز) ترکیبات آلی تولید و اکسیژن آزاد می‌کنند. به‌علاوه، هرچه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی در آنجا بیشتر است. انتشار و انرژی خورشید در سطح زمین یکنواخت نیست. به همین دلیل، زیست‌بوم‌ها از نظر میزان تولید ترکیبات آلی و توده زیستی که از آن‌ها حاصل می‌شود، تفاوت دارند.
- تشریح گزینه‌های نادرست:
- (۱) در طبقه‌بندی زیست‌بوم‌ها، علاوه بر شرایط آب‌وهوایی و خاک از روش‌های جدید نیز استفاده شده است. در روش‌های جدید، یکی از معیارهای مورد استفاده برای تمایز زیست‌بوم‌ها از یکدیگر، (میزان تولید ماده آلی) و سرعت رشد گیاهان هر

زیست بوم است.

۲) انرژی دریافتی روزانه در مناطق نزدیک قطبی حدود ۱۰۰ کالری در سانتی‌متر مربع و در مناطق معتدله حدود ۴۰۰ کالری و در مناطق استوایی ۸۰۰ کالری در سانتی‌متر مربع است.

۳) علاوه بر عوامل آب‌وهوایی و خاک، نوع ناهمواری‌ها و ارتفاعات نیز در پراکندگی پوشش گیاهی و زندگی جانوری نواحی تأثیر می‌گذارند. (جغرافیا ۲ - درس ۵، صفحات ۵۶ و ۵۷)

۹۸. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) دین مسیحیت در آسیا ظهور کرد اما امروزه شمار پیروان آن در قاره‌های اروپا، آمریکا، استرالیا و نیوزیلند و کشورهای مرکزی و جنوبی آفریقا بیشتر است.

پ) انسان‌ها با تغییراتی که در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورند، «چشم‌اندازهای فرهنگی» خلق می‌کنند.

ت) در دنیای امروز علاوه بر مهاجرت و دادوستد، گردشگری و جهانگردی، استفاده از انواع رسانه‌ها (کتاب و مجلات، تلویزیون و اینترنت و ...) و انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش مهمی در پخش فرهنگی دارند.

(جغرافیا ۲ - درس ۶، صفحات ۷۴ و ۷۵ و ۸۱)

۹۹. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

فعالیت‌های نوع اول: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به‌دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.

فعالیت‌های نوع دوم: شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم. (صنعت)

فعالیت‌های نوع سوم: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرآیند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند حمل‌ونقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و مانند آن. (خدمات) در کشاورزی معیشتی

تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می‌گیرد. (رد گزینه ۲)

فعالیت نوع چهارم: بخشی از فعالیت‌های اقتصادی که فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است. (جغرافیا ۲ - درس ۷، ص ۸۴)

۱۰۰. گزینه ۱ درست است.

در هفتاد سال اخیر، صنایع و بانک‌های ایالات متحده، اروپای غربی و ژاپن به‌شکل قابل توجهی در دیگر مناطق جهان، سرمایه‌گذاری کرده‌اند. ایالات متحده آمریکا برای تشویق شرکت‌های خود به سرمایه‌گذاری در خارج از کشور، به آن‌ها

کمک‌های مالی و حمایتی کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) چون در کشورهای کمتر توسعه‌یافته صنعتی، نظام مالیاتی و بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی، چندان جدی و سخت نیست، فعالیت شرکت‌های چندملیتی در اینگونه کشورها، آسان‌تر و ارزان‌تر تمام می‌شود.

۳) شعبه اصلی شرکت‌های چندملیتی در کشورهای صنعتی (مادر) است و طراحی و فناوری علمی اصلی تولید در کشور مادر صورت می‌گیرد.

۴) شرکت‌های چندملیتی گاه انحصار تولید یک کالا را در دست می‌گیرند و کارخانه‌های داخلی کشورها را از دور رقابت، خارج می‌کنند و موجب ورشکستگی آن‌ها می‌شوند. (جغرافیا ۲ - درس ۸، ص ۱۰۳)

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه نادرست:

از نظر سرعت جابه‌جایی، برخی لغزش‌ها حرکت کند و آرامی دارند. میزان جابه‌جایی توده جابه‌جا شونده در این نوع لغزش‌ها سالانه چند سانتی‌متر تا چند متر است، بنابراین تمام لغزش‌ها به سرعت انجام نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

عوامل مؤثر در ایجاد زمین‌لغزش‌ها:

- بارش سنگین: در این حرکت، تخته‌سنگ‌ها، ماسه و گل‌ولای یا ترکیبی از این مواد تحت تأثیر جاذبه و پایین می‌آیند.
- ذوب برف: ذوب تدریجی برق امکان نفوذ بیشتری را فراهم می‌کند و موجب اشباع مواد رسوبی در سطح دامنه‌ها و از بین رفتن مقاومت آن‌ها و سرانجام حرکتشان می‌شود.
- زمین‌لرزه: لرزش‌های ناشی از وقوع یک زلزله شدید موجب گسیختگی مواد منفصل از سطح پایدار زیربنای دامنه می‌شود.
- در حرکت زمین‌لغزش، تخته‌سنگ‌ها، ماسه و گل‌ولای یا ترکیبی از این مواد تحت تأثیر نیروی جاذبه به سمت پایین دامنه می‌لغزد. (گزینه ۲) (جغرافیا ۳ - درس ۵، ص ۹۴)

۱۰۲. گزینه ۴ درست است.

(الف) کاهش یا از بین رفتن محصولات کشاورزی و بروز قحطی و گرسنگی، مهم‌ترین پیامد خشک‌سالی است. (جغرافیا ۳ - درس ۵، ص ۹۹)

(ب) به‌طور کلی، مناطق خشک و نیمه‌خشک جهان در مقابل خشک‌سالی حساس‌تر و آسیب‌پذیرترند. (جغرافیا ۳ - درس ۵، ص ۹۸)
(پ) یکی از خشک‌سالی‌های شدید که در سال‌های ۱۳۴۶ - ۱۳۴۵ در شرق ایران در ناحیه جنوب خراسان و سیستان و بلوچستان رخ داد، منجر به قحطی شد که در نتیجه آن عده زیادی از گرسنگی جان دادند. (جغرافیا ۳ - درس ۵، ص ۹۹)

۱۰۳. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه نادرست:

باید به سرعت، برق را قطع کنیم، شیرهای آب و گاز را ببندیم. از موارد مدیریت بعد از وقوع زمین‌لرزه است.

مدیریت پیش از وقوع زمین‌لرزه:

- اطلاع‌رسانی توسط وسایل پیشرفته مانند سیستم هشدار لرزه‌ای

- مقاوم‌سازی ساختمان

- جلوگیری از ساخت سکونتگاه‌ها و مراکز فعالیت انسان در اطراف مناطق دارای گسل فعال

- ایجاد مراکز امداد و نجات

- شناسایی نقاط امن

- تهیه کیف کمک اولیه

- محکم کردن وسایل خانه

مدیریت در زمان وقوع زمین‌لرزه:

از ساختمان‌های بلند فاصله بگیریم و به زمین‌های باز پناه ببریم.

- اگر در حال رانندگی هستیم خودرو را در جای امن پارک کنیم و تا پایان زمین‌لرزه در خودرو بمانیم.

- چنانچه در داخل ساختمان هستیم بهتر است در محل مناسب و امن در ساختمان بمانیم و از ساختمان خارج نشویم.

مدیریت بعد از زمین‌لرزه:

- مواظب بودن از وقوع پس‌لرزه‌ها

- قطع کردن برق شیرهای آب و گاز

- حرکت کردن روی آوار

- تقویت فرهنگ نوع‌دوستی

(جغرافیا ۳ - درس ۶، ص ۱۰۱ تا ۱۰۳)

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

مدیریت پیش از وقوع سیل:

(الف) روش‌های سازه‌ای: در این روش، شدت جریان آن بر اساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود.

فایده: با به‌کارگیری این روش‌ها، نسبت به هدایت، انحراف و مهار سیل اقدام می‌شود. مانند اصلاح بستر رودخانه، احداث سدهای ذخیره‌ای

(ب) روش‌های غیرسازه‌ای:

در سال‌های اخیر بر به‌کارگیری روش‌های غیرسازه‌ای تأکید بیشتری می‌شود. این روش علاوه بر اینکه تأثیرات نامطلوب

کمتری بر محیط زیست دارند، در درازمدت مفیدتر و بسیار کم‌هزینه‌ترند. (جغرافیا ۳ - درس ۶، ص ۱۰۵)

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) امواج فروسرخ (مادون قرمز) و فرابنفش (ماوراء بنفش) از طیف‌های نامرئی هستند.

(جغرافیا ۳ - فنون و مهارت‌های جغرافیایی، ص ۱۱۱)

(ت) بخش کوچکی از طیف‌ها و پدیده‌های گوناگون در طول موج نور مرئی قرار دارند.

(جغرافیا ۳ - فنون و مهارت‌های جغرافیایی، ص ۱۱۱)

منطق و فلسفه

۱۰۶. گزینه ۴ درست است.

زیرا از دیدگاه عموم فلاسفه مسلمان پذیرش هر اعتقاد و آیینی نیازمند استدلال عقلی است و الزاماً نیازمند شهود نیست.

(فلسفه ۲ - درس ۸)

۱۰۷. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نادرست است؛ زیرا سعادت در مدینه جاهله تعریف خودش را دارد و آن سلامت جسم و بهره بردن از لذات دنیوی است.

(۲) به این علت نادرست است معیار تشخیص سعادت در مدینه فاضله فردی نیست بلکه براساس مقصود اصلی اجتماع که رسیدن به کمال طلبی است تعریف می‌شود؛ اما در مدینه جاهله هر فردی به لذات دنیوی برسد خود را سعادتمند یافته است.

(۴) به این علت نادرست است که بدبختی مردم مدینه جاهله نرسیدن به لذات دنیوی است و آن را در هر جایی که ببینند می‌جویند. (فلسفه ۲ - درس ۹)

۱۰۸. گزینه ۲ درست است.

درک مفاهیم بدیهی و آمادگی دریافت علم مربوط به عقل بالملکه است (رد گزینه‌های ۴ و ۱) و در مرحله عقل بالملکه است که انسان می‌تواند مفاهیم را تعقل کند. (رد گزینه ۳) (فلسفه ۲ - درس ۸)

۱۰۹. گزینه ۴ درست است.

درست است که نخستین چیزی که خداوند آفریده عقل است اما عقول از مراتب برخوردارند و لذا اولین عقلی که آفریده شده عقل اول است نه عقل فعال (رد گزینه ۱) ابتدا عقل فعال چیزی را به قوه آدمی می‌رساند به‌طوری‌که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌گردد (رد گزینه ۲) به واسطه عقل فعال آدمی قادر به درک مفاهیم کلی می‌گردد. (رد گزینه ۳) (فلسفه ۲ - درس ۸)

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

(الف) اگوست کنت عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی می‌خواند.

(ب) فرانسیس بیکن از فلاسفه خواست که از بت‌هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته‌اند دست بردارند.

(پ) باور دکارت نیز این بود که عقل استدلالی توان اثبات خدا و نفس مجرد را دارد. (فلسفه ۲ - درس ۷)

۱۱۱. گزینه ۲ درست است.

ویژگی اصلی فلسفه مشائی صورت استدلالی آن و الگو گرفتن از ارسطو بود که به واسطه آن می‌خواست نفس انسان را به کمال رساند (رد گزینه ۱) و آن را به جهان عقلانی مشابه جهان واقعی تبدیل کند. (رد گزینه ۳) گزینه‌های ۱ و ۲ در حقیقت هدف فلسفه مشائی هستند. تأسیس نظام فلسفی محکم و قوی با موشکافی استدلالی ظریف اگر چه از ویژگی‌های اصلی حکمت مشائی است ولی گزینه کاملی نیست؛ زیرا الگو گرفتن از ارسطو را در خود ندارد. (رد گزینه ۴) (فلسفه ۲ - درس ۹)

۱۱۲. گزینه ۱ درست است.

اخلاق و سیاست زیر مجموعه حکمت عملی (رفتارهای اختیاری انسان) است و فیزیک و زیست‌شناسی زیر مجموعه حکمت نظری (حقایق و هست‌ها) است (رد گزینه ۲)

عقل عملی که افعال مجرد از آن صادر می‌شود بر پایه عقل نظری است (رد گزینه ۳) و علومی که برآمده از عقل نظری است گاه خارج از قدرت و اختیار انسان است مانند آنچه در طبیعیات مطالعه می‌شود. (رد گزینه ۴) (فلسفه ۲ - درس ۷)

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

اشیا و پدیده‌های پیرامون خود را شناسایی و از طریق این شناخت با آن‌ها ارتباط برقرار کرده و از آن‌ها استفاده می‌کنیم ← توانایی انسان در دانستن

(فلسفه ۱، صفحه ۴۵)

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

گاهی انسان در توانایی خویش برای شناخت برخی امور، شک می‌کند (شکاکیت نسبی) که امری محتمل است. درحالی‌که شکاکیت مطلق، نشدنی است یعنی شک در اصل دانستن و همه دانسته‌ها چون هم معنای معرفت و هم امکان معرفت همگی، بدیهی و روشن است. گزینه ۳ هم درست است ولی گزینه ۲ کامل‌تر است.

(فلسفه ۱، صفحه ۴۸)

۱۱۵. گزینه ۴ درست است.

در وجود انسان ابزارهایی برای شناخت وجود دارد. (نه در خارج از وجود انسان) (رد گزینه ۱)

قلمرو کاربرد حس و تجربه امور محسوس و طبیعی است. (رد گزینه ۲)

نیروی عقل (نه نیروی قلب)، علاوه بر استفاده از حواس بیرونی، مانند چشم و گوش، می‌تواند حالات درونی نفس مانند شادی، درد، محبت، دشمنی، عصبانیت و خوشحالی را شناسایی کند و درباره آن‌ها نظر دهد. (رد گزینه ۳) (فلسفه ۱، صفحه ۵۴)

۱۱۶. گزینه ۳ درست است.

این قدرت و توانایی عقل، به انسان امکان می‌دهد تا یافته‌هایی سودمند درباره کل هستی، که امکان درک تجربی آن هیچ‌گاه وجود ندارد، به دست بیاورد و این یافته‌های عقلانی را اساس سایر دانش‌ها قرار دهد و پایه‌های زندگی خود را بر آن‌ها استوار سازد. (فلسفه ۱، صفحه ۵۴)

۱۱۷. گزینه ۲ درست است.

این گونه شناخت را بدان جهت شهودی می‌گویند که قلب انسان، حقیقت را چنان درمی‌یابد که گویا با چشم می‌بیند. عارف و سالک الی‌الله، ممکن است بتواند در همین دنیا، آخرت را مشاهده کند یعنی علاوه بر عالم طبیعت، سایر عوالم را مشاهده کند.

(فلسفه ۱، صفحه ۵۴)

۱۱۸. گزینه ۳ درست است.

علاوه بر تبخّر در فلسفه، یک دانشمند علوم طبیعی و از بنیان مبانی علوم تجربی نیز شمرده می‌شد. (فلسفه ۱، صفحه ۵۲)

ارسطو نیز گرچه ادراک حسی را معتبر می‌دانست، اما استدلال کردن را یک کار عقلی معتبر می‌شمرد. (رد گزینه ۲)

(فلسفه ۱، صفحه ۶۱)

۱۱۹. گزینه ۱ درست است.

دانشمندان پیش از سقراط (جهان‌شناسان)، از نخستین کسانی بودند که درباره شناخت انسان و ارزش و اعتبار آن نظر داده‌اند و مسئله شناخت و میزان انطباق آن با واقعیت مورد توجه ایشان بود. سوفیست‌ها به سبب اختلاف نظر و تعدد آرای جهان‌شناسان و نیز مغالطه‌هایی که به کار می‌بردند اصل امکان شناخت را زیر سؤال بردند. هر چه رنه دکارت، فیلسوف عقل‌گرایی است که با تجربه و علم تجربی مخالفتی نداشت ولی این کانت بود که کوشید اعتبار عقل و تجربه را اثبات کند.

(فلسفه ۱ - درس ۸، صفحات ۵۹ تا ۶۷)

۱۲۰. گزینه ۳ درست است.

گرچه تنها ابزار شناخت اشیا، حس و تجربه است اما از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت اشیا رسید. (رد گزینه ۱)

ما نباید هدف خود را کشف واقعیت قرار دهیم، بلکه ما نیازمند باورهایی هستیم که در عمل به کار ما بیایند و سودمندی خود را نشان دهند. (رد گزینه ۲ و ۴) (فلسفه ۱ - درس ۸)

روان‌شناسی

۱۲۱. گزینه ۳ درست است.

- عبارت اول اسناد به ظرفیت یادگیری یعنی استعداد و توانایی است که اسنادی درونی، پایدار و غیرقابل کنترل است.
- عبارت دوم اسناد به هدفمندی و برنامه‌ریزی است که اسنادی درونی ناپایدار و قابل کنترل است.
- عبارت سوم اسناد به دشواری تکلیف است که اسنادی بیرونی پایدار و غیرقابل کنترل است. (درس ۷ - صفحات ۱۷۴ تا ۱۷۶)

۱۲۲. گزینه ۲ درست است.

- عبارت اول نادرست است؛ زیرا هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساس و یک عنصر آمادگی برای عمل است.
- عبارت دوم درست است.
- عبارت سوم نادرست است؛ زیرا نگرش‌ها پس از شکل‌گیری در برابر تغییر مقاوم هستند. (درس ۷ - صفحات ۱۷۰ و ۱۷۲)

۱۲۳. گزینه ۴ درست است.

- در هر سه گزینه‌های ۱، ۲، ۳ فرد دچار هماهنگی شناختی است؛ زیرا میان باورها و شناخت او هماهنگی وجود دارد. اما در گزینه ۴ بین باورهای فرد ناهماهنگی وجود دارد، یعنی حسین با وجود اینکه می‌داند عصبانیت مضر است ولی نمی‌تواند آن را کنترل کند. (درس ۷ - صفحات ۱۶۹ - ۱۷۰)

۱۲۴. گزینه ۳ درست است.

- انتخاب شغل حسابداری ← اجرای بهترین اولویت ← مرحله ۵
- بررسی خصوصیات هر شغل ← بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت ← مرحله ۳
- انتخاب شغل ← شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر ← مرحله ۱
- انتخاب شغل از بین سه انتخاب موجود ← شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌های آن تصمیم ← مرحله ۲
- (درس ۶ - صفحه ۱۴۸)

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

- بهترین شاگرد خود را به دلیل ابراز هیجانات منفی و احساسات نامناسب سایر شاگردان از کلاس اخراج کردن به مانع کنترل نکردن هیجانات اشاره دارد. (درس ۶ - صفحات ۱۴۹ و ۱۵۰)

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

- عبارت اول به ارائه معیاری برای داوری اشاره دارد؛ پس مرحله سوم روش بارش مغزی است.
- عبارت دوم به ارائه راه‌حل‌های مختلف اشاره دارد؛ پس مرحله دوم روش بارش مغزی است.
- عبارت سوم به تعریف مسئله اشاره دارد؛ پس مرحله اول روش بارش مغزی است. (درس ۵ - صفحه ۱۲۸)

۱۲۷. گزینه ۲ درست است.

- روش ذکرشده در صورت سؤال نشان‌دهنده کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب است که جزو روش‌های اکتشافی حل مسئله است، درحالی‌که مورد قبول همگان بودن مربوط به روش تحلیلی حل مسئله است. به‌طور کلی روش‌های اکتشافی حل مسئله بر اساس احساس و نظر شخصی بوده، نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارند و در حداقل زمان به نتیجه می‌رسند. (درس ۵ - صفحات ۱۲۴ و ۱۲۵)

۱۲۸. گزینه ۴ درست است.

- عبارت اول یعنی پیدا کردن رابطه بین اعداد و تاریخ سالگرد ازدواج ← رمزگردانی معنادار
- عبارت دوم یعنی مرور کارآمد ← کنترل اثر گذشت زمان
- عبارت سوم یعنی خلاصه‌نویسی ← استفاده از چند روش حرکتی
- عبارت چهارم یعنی یادگیری با فاصله یا با استراحت ← کنترل اثر تداخل (درس ۴ - صفحه ۱۰۶ و ۱۰۷)

۱۲۹. گزینه ۱ درست است.

- عبارت اول به عدم رمزگردانی مربوط می‌شود.
- سایر عبارت‌ها درست هستند.
- (درس ۴ - صفحات ۱۰۱ تا ۱۰۴)

۱۳۰. گزینه ۴ درست است.

با توجه به گزینه‌ها می‌توان فهمید که فرد باید با دیدن تصویر ببر دست خود را بالا می‌برده است؛ زیرا دیدن تصویر شیر و بالا بردن دست موقعیت هشدار کاذب بوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ردّ درست

(۲) از دست دادن محرک هدف

(۳) هشدار کاذب (در واقع این گزینه شبیه به موقعیت صورت سؤال بوده است).

(درس ۳- صفحات ۷۷ و ۷۸)

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

در هر سه گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ یک فعالیت با چند حس انجام شده است؛ اما در گزینه ۱ دو تکلیف متفاوت همزمان انجام شده‌اند، بنابراین توجه متمرکز در این گزینه کمتر از سایر گزینه‌ها است. (درس ۳- ص ۸۰)

۱۳۲. گزینه ۲ درست است.

وزن نوزاد پس از گذشت ۶ ماه از تولد دو برابر و پس از پایان سال اول ۳ برابر می‌شود؛ بنابراین کودکی که با وزن ۳ کیلوگرم به دنیا آمده است و اکنون وزنش سه برابر شده احتمالاً حدود یکسال سن دارد و حدود ۴ ماه قبل یعنی ۸ ماهگی ترس از غریبه را بروز داده و اکنون این ترس با شدت کمتری همچنان وجود دارد. (درس ۲- صفحات ۴۶ و ۵۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) لبخند اجتماعی: یکی از ابتدایی‌ترین علائم رشد اجتماعی در کودکان است که در حدود ۲ یا ۳ ماهگی بروز می‌یابد. (ص ۵۰)

(۳) بازی‌های موازی در ۴ یا ۵ سالگی است. (ص ۵۱)

(۴) بستن بند کفش جزء مهارت‌های حرکتی ظریف است که پس از مهارت‌های حرکتی درشت به وقوع می‌پیوندد. و در سنین بالاتر از یک سالگی اتفاق می‌افتد. (ص ۴۷)

۱۳۳. گزینه ۳ درست است.

در هفت سال سوم یعنی ۱۴ تا ۲۱ سالگی باید کودک را که اکنون نوجوان است همچون عضو بزرگ خانواده دانست. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تولد تا ۷ سالگی (۲) ۱۴ تا ۲۱ سالگی (۴) ۷ تا ۱۴ سالگی

(درس ۲- ص ۴۴)

۱۳۴. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول و سوم شناخت هستند؛ زیرا قابل مشاهده مستقیم نیستند.

عبارت دوم و چهارم رفتار هستند؛ زیرا قابل مشاهده مستقیم هستند.

(درس ۱- ص ۲۰)

۱۳۵. گزینه ۱ درست است.

دانشمند با طرح مسئله، موقعیت‌های ناشناخته و مجهول را شناسایی می‌کند و واژه نظام‌دار بودن در تعریف روش علمی به این اشاره دارد که روش علمی تابع قواعد مشخصی است که به‌صورت منظم طی می‌شود و مهم‌ترین تفاوت دانشمند با فرد عادی نیز مواجهه منظم و قاعده‌مند دانشمند با مسائل است. (درس ۱- ص ۱۷ و ۱۸)

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کالان
سازمان بخش آموزش کشور

برگزاری آزمون آزمایشی فرهنگیان

ویژه دانش آموزان پایه دوازدهم و داوطلبان کنکور سراسری

با اهدای سلام و آرزوی سلامتی، ضمن تبریک فرارسیدن نیمه شعبان و ولادت حضرت قائم (عج)، به اطلاع می‌رساند، با توجه به برگزاری آزمون ویژه فرهنگیان و اضافه شدن دفترچه آزمون فرهنگیان در کنکور سراسری، شرکت تعاونی خدمات آموزشی امسال «آزمون آزمایشی فرهنگیان» را به صورت رایگان به آزمون‌های آزمایشی خود (آزمون‌های آزمایشی جامع هدف و نوبت هشتم مرحله‌ای) اضافه نموده‌است.

ضمناً این آزمون در آزمون آزمایشی جامع یک نیز برگزار خواهد شد که اطلاعات تکمیلی آن متعاقباً اعلام خواهد گردید.

لذا داوطلبان علاقه‌مند به شرکت در این آزمون می‌توانند با مراجعه به سایت شرکت به

نشانی www.sanjeshserv.ir در این آزمون‌ها ثبت‌نام و شرکت نمایند.

شرکت تعاونی خدمات آموزشی

کالان سازمان بخش آموزش کشور